

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

TILINPÄÄTÖS

31.12.2003

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUKSEN TILINPÄÄTÖS 2003

SISÄLLYSLUETTELO

1. TOIMINTAKATSAUS	2
2. TULOKSELLISUUDEN KUVAUS	10
2.1. VAIKUTTAVUUS, TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS	10
2.2. KUSTANNUSVASTAAVUUS	18
2.3. HENKILÖSTÖASIAT	26
3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT SEKÄ LIITETIEDOT	28
3.1. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	28
3.2. TILINPÄÄTÖKSEN LIITTEENÄ ANNETTAVAT TIEDOT	32
3.3. TILINPÄÄTÖKSEN LASKELMIEN TARKASTELUA	37
4. SISÄINEN VALVONTA	41
5. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET	43

1. TOIMINTAKATSAUS

Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) toiminta-ajatus uusittiin vuonna 2000 ja kuuluu seuraavasti:

”Teollisoikeuksien ja yritys- ja yhteisötoiminnan asiantuntijaorganisaationa PRH edistää ja kehittää yrittäjyyttä, innovatiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa Suomessa ja kansainvälisesti.

PRH vaalii henkistä pääomaa ja tukee teknistä ja taloudellista kehitystä varmistamalla sen, että

- yritykset, yhdistykset ja säätiöt voivat toimia oikeudellisesti maassamme
- keksijät, tutkijat, tuotekehittäjät, valmistajat ja markkinoijat voivat saada patentin, tavaramerkin, mallioikeuden tai muun teollisoikeudellisen suojan
- suomalaisten edut turvataan kansainvälisesti

PRHtieto ja neuvonta on luotettavaa ja nopeasti saatavissa.”

Samassa yhteydessä muotoiltiin myös visio 2007:

”Luovuus, osaaminen, yrittäjyys ja yhteistoiminta ovat asiakkaittemme menestystekijöitä ja maamme teknisen, taloudellisen ja henkisen kehityksen ja hyvinvoinnin perusta.

Asiakkaamme luottavat palvelumme oikeusvarmuuteen, yhdenvertaisuuteen ja kansainvälisesti kilpailukykyiseen laatuun ja pystyvät toimimaan PRH:n kautta täysipainoisesti myös kansainvälisessä innovaatiojärjestelmässä ja yritystoiminnassa.

Palvelumme on nopeaa, joustavaa ja helposti käytettävissä PRH-Innotalossa, alueellisissa palvelupisteissä ja tietoverkoissa.

Olemme Suomen osaavin ja ystävällisin henkilökunta. Kunnioitamme toisiamme, olemme avoimia ja uudistumme jatkuvasti.”

Vuotta 2003 koskeva kauppa- ja teollisuusministeriön ja Patentti- ja rekisterihallituksen välinen tulossopimus solmittiin 2.12.2002. Se tukee osaltaan toiminta-ajatuksen ja vision toteutumista. Sopimuksen mukaisesti suomalaisen yrittäjien ja keksijöiden edellytyksiä toimia muuttuvassa kansainvälisessä innovaatioympäristössä ja teollisoikeudellisessa kentässä parannettiin edelleen. Yritysten ja yhteisöjen perustamista ja ilmoitusvelvollisuutta kehitettiin helpommiksi tietojärjestelmien, yhteispalvelujen ja tietopalvelujen avulla. Valvontaa rekisteritietojen laadun parantamiseksi tehostettiin. Maksutulojen osalta saavutettiin tavoitteellinen osuus toimintamenojen kattamisessa.

Edellä käsiteltyjen yleisten tavoitteiden lisäksi toteutettiin tulossopimukseen sisältyviä yksityiskohtaisempia tavoitteita.

Palvelu- ja toimintatavoitteissa keskimääräisille käsittelyajoille asetetut tavoitteet toteutuivat yleisesti hyvin. Tulosityksiköiden keskimääräinen työn tuottavuus nousi 3,1 %, kun tavoitteena oli 1,5 %. Yksikkökustannukset nousivat keskimäärin 0,48 %, kun tavoitteena oli enintään 0,5 %:n nousu. Reaalisesti yksikkökustannukset laskivat 3,8 %. Tunnuslukuja tarkastellaan yksityiskohtaisemmin tuloksellisuuskatsauksessa luvussa 2. Samassa yhteydessä esitellään tarkemmin myös toiminnan laajuutta ja kasvua kuvaavat tiedot, joista tässä voidaan todeta palvelujen kysynnän kasvu 6,7 %:lla.

PRH:n johto ja asiantuntijat arvioivat toiminnan laatua Euroopan laatupalkintomallin kriteerien avulla. Tämä EFQM –itsearviointi antoi tulokseksi 350-400 pistettä, mikä merkitsee sitä, että PRH:n toiminnan laatu on parantunut vuonna 1998 tehdyn laatuarvioinnin osoittamasta tasosta sadalla pisteellä. Laatuarvioinnin seurauksena virastossa käynnistettiin toimintaa ohjaavien arvojen määrittely. Tulossopimukseen kirjattu esimiesvalmennus käynnistettiin vuoden lopulla, ja se jatkuu ainakin vuoteen 2005. PRH:n strategian kriittisten menestystekijöiden arviointia ja seuranta palveleva tietojärjestelmä BSCnet, joka toteutettiin omien asiantuntijoiden voimin, otettiin käyttöön.

Tulossopimuksen vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa merkittävä saavutus oli PRH:n hyväksyminen kansainväliseksi tutkivaksi PCT -viranomaiseksi 24.9.2003. Siihen liittyen PRH käynnisti EPO:n kanssa neuvottelut yhteistyösopimuksesta ja uutuustutkimuksen maksujärjestelmästä. Neuvottelut PRH:n saamiseksi Yrityssuomi.fi –portaaliin käynnistettiin. Täydennetty viestintäsuunnitelma esiteltiin johtokunnalle strategiaseminaarissa 27.8.2003. INNOSUOMI, INNOINT ja INNOKOULU toteutuivat suunnitelmien mukaisesti. Yhdessä Keski-Suomen TE-keskuksen kanssa järjestettiin lokakuussa avoimien ovien päivä yksinoikeuksien käytöstä yritysten kilpailukyvyyn edistämiseksi. Kokemuksia hyödynnetään myöhemmin vastaavissa yhteyksissä. Verkkopalvelujen kasvu oli tavoitteiden mukaista.

Resurssien suhteen asetettujen tavoitteiden toteutuminen käydään läpi tuloksellisuuskatsauksessa (henkilöstötilinpäätöksen tarkastelu) sekä tilinpäätöslukujen yhteydessä (talous). Henkilöstön työtyytyväisyys parani hieman edellisvuodesta. Koulutuksen painoalueita olivat henkilökohtaiset IT –taidot ja kielitaito. Palkkauksen uudistusprojekti eteni vuoden aikana ja tavoitteena on, että se saadaan toteutettua valtionhallinnossa asetetussa aikataulussa.

PRH on tulosohtettu ja nettobudjetoitu virasto. Vuonna 2003 varsinainen talousarvio perustui 1 177 000 euron nettomäärärahaan. Toteutuneet tulot olivat 32,8 milj. euroa ja menot eri momenteilta 32,2 milj. euroa. Suoritteita perittävät maksut perustuvat pääsääntöisesti joko omakustannusarvoon tai suoriteryhmäkohtaiseen kustannusvastaavuuteen. Yhdistysrekisterin maksut eivät määräydy kustannusvastaavuuden perusteella yhteiskuntapolliittisista syistä. Myöskään säätiörekisterin suoritteilta ei odoteta täyttä kustannusvastaavuutta.

Viraston tilat ja sijainti tukevat kehittyvää palvelua. PRH:n yksiköt toimivat osoitteessa Arkadiankatu 6, josta on vuokrattu 21 000 m². Sen lisäksi on pienehkö arkistotila Annankatu 44:ssä.

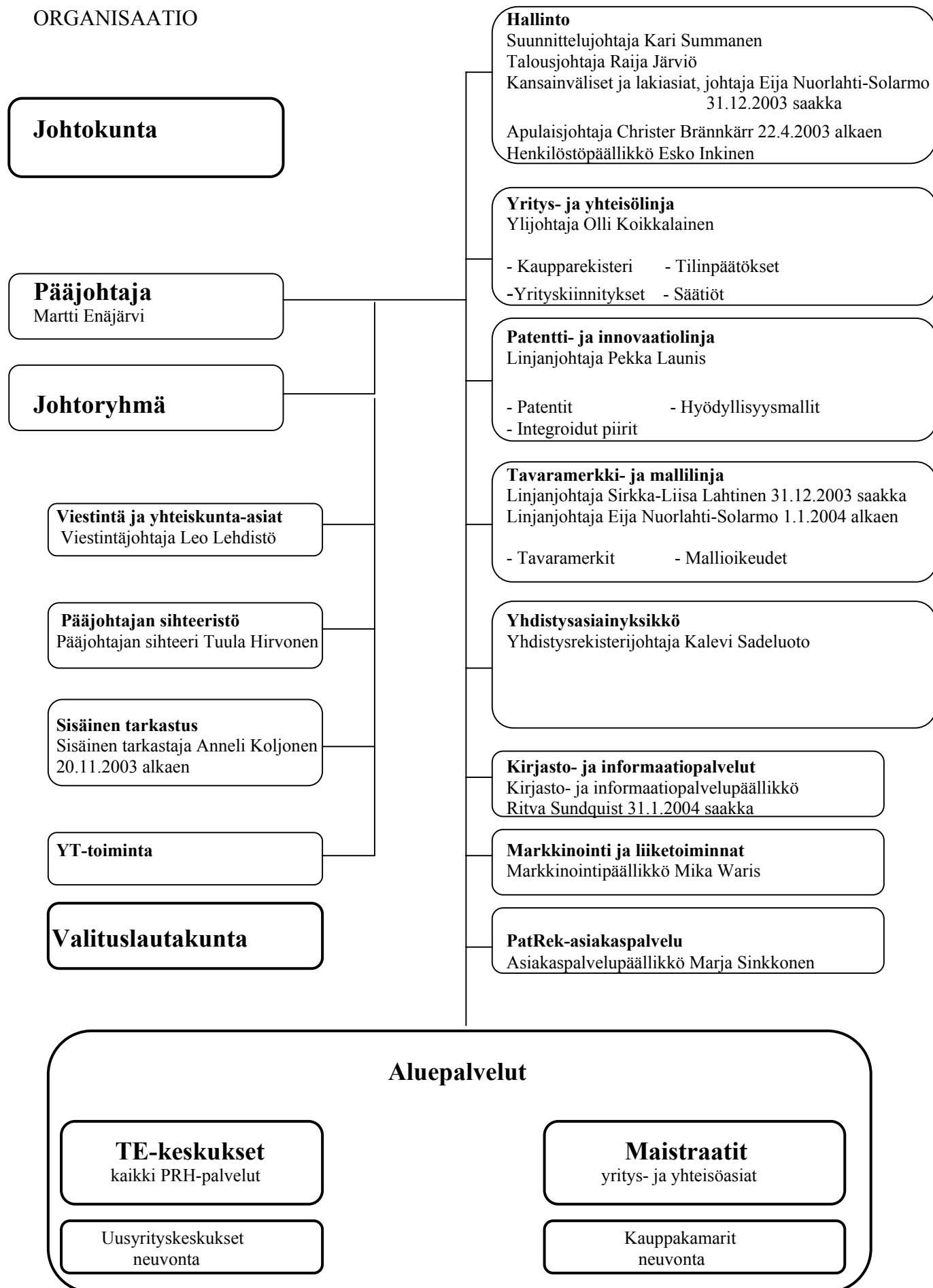
Patentti- ja rekisterihallituksen organisaatiorakenne on vuodelta 1995, ja virastossa on yritys- ja yhteisölinja, patentti- ja innovaatiolinja, tavaramerkki- ja mallilinja sekä hallinto ja muita yksiköitä. Viraston päällikkönä on pääjohtaja. Organisaatiokaavio esitetään seuraavalla sivulla. Viraston nykyinen johtokunta on asetettu 2001. Johtokuntaan kuuluvat:

Puheenjohtaja: Professori Paavo Uronen,

Varapuheenjohtaja: apulaisosastopäällikkö Risto Paaermaa, kauppa- ja teollisuusministeriö

Jäsenet: Pääjohtaja Martti Enäjärvi, Patentti- ja rekisterihallitus
 Patenttiasiamies Eva Grew, Suomen patenttiasiamiesyhdistys ry
 Osastopäällikkö Antti Maijala, Teollisuuden ja työnantajien keskusliitto TT
 Kassanhoitaja Eija Peltonen, Patentti- ja rekisterihallitus
 Lainopillinen asiamies Tytti Peltonen, Suomen Yrittäjät ry

ORGANISAATIO

Yritys- ja yhteisölinjan keskeisiä tehtäviä ovat kaupparekisterin, säätiörekisterin ja yrityskiinnitysrekisterin pitäminen ja tilinpäätösasioiden julkistaminen ja näihin toimiin liittyvien ilmoitusten ratkaiseminen, joilla useilla on oikeutta luova vaikutus. Lisäksi linja valvoo säätiöiden hallintoa ja päätösten laillisuutta yritysten ja säätiöiden perustamisissa ja niissä tapahtuvissa muutoksissa.

Verohallituksen ja Patentti- ja rekisterihallituksen yhteisen yritystietojärjestelmän (YTJ) tietopalvelun käyttö kaksinkertaistui vuonna 2003. Kyselyitä tehtiin tietopalveluun kaikkiaan 20 miljoonaa kertaa. Tietopalvelu myös YYL:n omista rekistereistä kasvoi, erityisesti yhteistyökumppaneiden tietopalvelu internetissä uutuutena tilinpäätöstiedot.

Linjan tietojärjestelmien uudistamiseen tähtäävä hankesuunnitelma valmistui vuoden 2003 aikana. Sen pohjalta päästään kehitystyö aloittamaan vuonna 2004. Tavoitteena on tietojärjestelmäympäristö, jossa voidaan toteuttaa tarvittavat muutokset nopeasti, taloudellisesti ja selkeinä hallittavina kokonaisuuksina.

Tietojärjestelmien uusimiseen liittyen on linjan organisaatiota myös tarkasteltu tavoitteena asiakaslähtöinen prosessiorganisaatio. Linjan toiminnot jakautuvat rekisteröinti-, tietopalvelu-, valvonta- sekä tukiprosesseihin. Prosessiorganisaatioon siirtymisen on tarkoitus tehostaa myös tiimityöskentelyä. Uuteen organisaatioon siirrytään vuonna 2004.

Strategian mukaisesti kaupparekisteritietojen ajantasaisuutta on parannettu vuonna 2003 poistamalla rekisteristä lähes 20 000 toimimatonta osakeyhtiötä.

European Business Register (EBR) on ollut käytössä kolme vuotta (2003). Virallisen ja luotettavan eurooppalaisen rekisteritiedon kysyntä on kasvanut jatkuvasti.

Yhdistysrekisteriin saapui yhteensä 19 344 ilmoitusta ja rekisterissä oli yhteensä 121 098 yhdistystä. Päätöksiä tehtiin 17 986. Uusia yhdistyksiä rekisteröitiin 2 371. Yhdistyksen perusilmoitukset käsiteltiin keskimäärin noin 2,0 kuukaudessa ja muut ilmoitukset keskimäärin 5,0 kuukaudessa. Nimenkirjoittajien vaihdokset, joita ilmoituksista on yli 60 prosenttia, ratkaistaan reaaliajassa. Yhdistykset toimivat yhteiskunnan kaikilla sektoreilla.

Yhdistysasiain yksikön rekisteröitäväksi siirrettiin toimintavuoden aikana Keskuskauppakamari ja kauppakamarit kauppa- ja teollisuusministeriöstä ja uskonnolliset yhdyskunnat opetusministeriöstä.

Yhdistysrekisterin sähköiset palvelut laajenivat entisestään. Aikaisemman reaaliaikaisen keskuskonepohjaisen kyselypalvelun (YREKA) lisäksi rinnalle on avattu internetiin vastaava uusi ympäri vuorokauden toimiva palvelu NettiYREKA, jota voidaan käyttää samoilla käyttäjätunnuksilla ja salasanoilla kuin kaupparekisterin KATKA- ja yhdistysrekisterin YREKA-tietopalvelua. Vuonna 2003 Yhdistysnetti-tietopalvelussa tehtyjen kyselyjen määrä oli yli 315 000.

Yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa kehitetty yhdistysten luokittelu palvelee edelleen niin tutkijoita kuin tietopalveluakin.

Tärkeänä linkkinä yhdistysasiainyksikön ja sen sidosryhmien välillä toimii yhdistysasiain neuvottelukunta. Se kokoontuu säännöllisesti keskustelemaan ja käsittelemään yhteisöjen ajankohtaisia lainsäädännöllisiä ja muita asioita. Neuvottelukunnassa on edustettuina maan kuusi suurinta puoluetta, keskeiset työmarkkinajärjestöt sekä kaupan, yrittäjien ja urheilun edustajat. Yhdistysasiain neuvottelukunta kokoontui neljä kertaa.

Patentti- ja innovaatiolinjan tehtäviin kuuluu patenttihakemuksissa olevien keksintöjen uutuuden ja patentoitavuuden tutkiminen ja patenttien myöntäminen sekä hyödyllisyysmallien ja integroitujen piirien piirimallien rekisteröiminen. Linja myös tarkastaa, että kansainväliset patenttihakemukset on muodollisesti laadittu oikein, ja vastaa Suomessa voimaansaatettavien eurooppapatenttien rekisteröinnistä ja julkaisemisesta.

Kansallisten patenttihakemusten määrä väheni edellisvuodesta 9 % ja oli 2 187. Suomi oli edelleen selvästi johtava kansakunta ns. high tech- alan patenttihakemuksissa asukaslukuun suhteutettuna. Kertomusvuosi oli seitsemäs jäsenvuosi Euroopan patenttijärjestössä EPOssa ja uusia eurooppapatentteja saatettiin Suomessa voimaan 6 266.

Kotimaisia sähköisiä patenttihakemuksia tehtiin kertomusvuonna 250, mikä on 11 % koko hakemusmäärästä. Uutena palvelumuotona alettiin ottaa vastaan sähköisesti Suomessa voimaansaatettujen eurooppapatenttien käännöksiä, joita vuoden loppuun mennessä otettiin vastaan 441. Internet-palveluissa merkittävimmät asiat olivat käyttäjämäärien voimakas kasvu ja maksujenkäsittelyohjelmiston aseman vakiintuminen osaksi asiamiesten asiointipalveluja.

PRH nimitettiin kansainväliseksi tutkivaksi viranomaiseksi eli PCT-viranomaiseksi syyskuussa 2003. Nimityksen teki Maailman henkisen omaisuuden järjestö WIPO, joka on YK:n erityisjärjestö. Tämä toiminta käynnistyy vuoden 2004 loppupuolella. Valmistautuminen tutkivan PCT-viranomaisen rooliin on alkanut jo vuonna 2002 tarkistamalla linjan laadunvarmistusorganisaatiota. PCT-prosessin käytännön järjestelyjä varten on perustettu työryhmä, joka laatii yksityiskohtaiset toimintaohjeet hakemusten käsittelyprosessia varten. Tulevat tehtävät on otettu huomioon tutkijainsinöörien pätevöitymisohjelman suunnittelussa ja toteutuksessa. Asiakkaiden kanssa on pidetty tiiviisti yhteyttä ja kartoitettu heidän odotuksiaan PCT-tutkimuksen suhteen.

Tavaramerkki- ja mallilinjalta tavaramerkkiyksikkö käsittelee kansallisia tavaramerkin rekisteröintihakemuksia sekä ratkaisee, tulevatko tavaramerkkien kansainvälistä rekisteröintiä koskevat vuonna 1996 voimaantulleen Madridin pöytäkirjan mukaiset Suomeen kohdistetut kansainväliset rekisteröinnit voimaan Suomessa. Yksikkö käsittelee myös tavaramerkkien voimassaolon uudistamiset ja muut rekisterin pitoon liittyvät asiat sekä antaa tietoja rekisteristä ja huolehtii neuvonnasta. Lisäksi yksikkö tutkii

Alicanteen Euroopan yhteisön yhdenmukaistamisvirastoon (OHIM) tehdyt yhteisön tavaramerkkihakemukset.

Suomea koskevien tavaramerkkihakemusten määrä pieneni edellisestä vuodesta n. 8 prosentilla. Suurin pudotus tapahtui kansainvälisissä rekisteröinneissä. Kiinnostus tavaramerkkeihin on silti edelleen vilkasta ja rekisteröintejä uudistettiin ennätyksellisesti.

Tavaramerkkien maksutonta asiakasovellusta kehitettiin lisäämällä siihen mahdollisuus tehdä hakuja myös haltijanimellä. Palvelu on edelleen hyvin suosittu.

Mallioikeusyksikkö käsittelee suomalaiset mallien rekisteröintihakemukset sekä mallien rekisteröintien uudistukset ja muut rekisterinpitoon liittyvät asiat. Yksikkö antaa myös tietoja rekisteristä ja huolehtii neuvonnasta. PRH:n kotisivujen kautta on käytettävissä on niinikään asiakaspalvelusovellus Mallinetti, johon tehtiin vuoden 2003 aikana 49 000 hakua.

Yhteisön mallioikeusasetus, joka tuli voimaan 1.4.2003 vähensi huomattavasti perinteisten kansallisten mallioikeushakemusten määrää. Mallirekisterissä olevien mallirekisteröintien määrä väheni yhteisömallijärjestelmän seurauksena jonkin verran edellisvuotisesta.

Kansainvälisesti Patentti- ja rekisterihallituksen toiminta on edelleen erittäin vilkasta. Etenkin viime vuosina nämä toiminnot kasvoivat voimakkaasti. Yhteistyö alan kansainvälisten järjestöjen ja muiden maiden teollisoikeuksia käsittelevien viranomaisten kanssa oli tiivistä.

Maailman henkisen omaisuuden järjestön WIPO:n eri unionien yleiskokoukset pidettiin syyskuussa 2003. Suomen delegaatiota johti pääjohtaja Enäjärvi. PCT-unionin yleiskokous nimitti Patentti- ja rekisterihallituksen kansainväliseksi tutkivaksi viranomaiseksi eli PCT-viranomaiseksi. Lisäksi Budapestin unionin yleiskokouksessa valittiin pääjohtaja Enäjärvi uudelleen unionin puheenjohtajaksi.

PRH:n edustajat osallistuivat kertomusvuonna useisiin WIPO:n eri teollisoikeuden alojen asiantuntijakokouksiin. Lisäksi PRH:n edustajat ovat olleet aktiivisesti mukana luennoimassa WIPO:n järjestämissä seminaareissa ja koulutustilaisuuksissa.

Suomi on vuodesta 1996 ollut Euroopan patenttivilaston EPO:n jäsen. Viraston edustajat osallistuivat kertomusvuonna EPO:n hallintoneuvoston sekä tämän alaisten työryhmien työskentelyyn.

EU:n piirissä yhteisöpatenttijärjestelmä sai kertomusvuonna uutta vauhtia, kun EU:n kilpailukykyneuvostossa päästiin maaliskuussa ratkaisuun monista merkittävistä erimielisyyden aiheista. Asian käsittelyssä päästiin lähelle lopullista ratkaisua, mutta viime metreillä jäi vielä joitakin asioita ratkaistamatta. Yksi näistä on aikaraja, johon mennessä yhteisöpatentin vaatimukset on käännettävä kaikille yhteisön kielille. Myöskään tuomioistuinjärjestelmän lopullinen muoto ei ole vielä selvillä.

Sen sijaan toinen EU:n ehdotus, direktiivi tietokoneella toteutettujen keksintöjen patentoitavuudesta, ei tullut hyväksytyksi. EU-parlamentti teki siihen huomattavan määrän muutosehdotuksia, jotka poikkesivat merkittävästi neuvoston yhteisestä lähestymistavasta. Direktiiviehdotuksen käsittely jatkuu uuden EU-parlamentin aikana.

Sisämarkkinoilla toimiva EU:n yhdenmukaistamisvirasto (tavaramerkit ja mallit) OHIM on rekisteröinyt yhteisön tavaramerkkejä jo vuodesta 1996. Viraston edustajat osallistuivat OHIMin hallintoneuvoston ja talousvaliokunnan kokouksiin sekä eri työryhmien työskentelyyn.

OHIMin tehtäväkenttä laajeni kertomusvuonna, kun se aloitti yhteisömallien rekisteröintitoiminnan 1.4.2003. Yhteisömalleja koskevien rekisteröintihakemusten vastaanottaminen aloitettiin kuitenkin jo 1.1.2003.

Pohjoismaiden ja Baltian maiden patenttivilastojen pääjohtajatasen kokous järjestettiin nyt neljännen kerran, tällä kertaa Latviassa. Aloite kokousten pitämiseen on alun perin tullut Suomen taholta. Tämän lisäksi Pohjoismaisten virastojen päälliköt ovat tavanneet kahdesti vuodessa. Lisäksi pohjoismaisella tasolla on järjestetty patenteja, tavaramerkkejä, mallioikeutta ja kaupparekisteriä koskevia kokouksia, joihin viraston edustajat ovat osallistuneet.

Patentti- ja rekisterihallituksen toimintaan tutustui kertomusvuoden aikana useita kansainvälisiä delegaatioita. Unkarin patenttivilaston pääjohtajan vierailun aikana uudistettiin virastojen välinen pitkäaikainen yhteistyösopimus. Lisäksi PRH solmi teollisoikeuksia koskevan yhteistyösopimuksen Kirgisiän patenttivilaston kanssa.

2. TULOKSELLISUUDEN KUVAUS

2.1. Vaikuttavuus, tuottavuus ja taloudellisuus

PRH:n toiminta on laajentunut jatkuvasti mitattiinpa sitä vuosittain käsiteltyjen asioiden tai rekistereissä olevien yksiköiden määrillä. Tämä käy ilmi taulukosta 1, jossa on viraston keskeisissä rekistereissä olevien tietojen määrät kertomusvuotena sekä sitä edeltävinä kahtena vuotena ja taulukosta 2 seuraavalla sivulla, jossa esitetään tilastot kertomusvuodelta sekä sitä edeltäviltä kahdelta vuodelta ydinpalveluihin liittyvistä päätöksistä.

Taulukko 1: PRH:n rekistereissä olevat yhteisöt ja teollisoikeudet

	2001	2002	2003	Muutos-% 2002/2003
Yrityksiä kaupparekisterissä	495 597	506 342	499 773	-1 %
Yhdistyksiä yhdistysrekisterissä	117 109	119 162	121 109	2 %
Säätiöitä säätiörekisterissä	2 632	2 647	2 678	1 %
Vahvistettuja yrityskiinnityksiä	94 168	99 984	106 211	6 %
- joiden yhteispääoma (mrd euroa)	17,5	23,0	25,5	11 %
Suomeen myönnettyjä (kansallisia) patenteja	107 668	109 724	112 126	2 %
- joista voimassaolevia	19 043	19 110	18 601	-3 %
Suomessa voimaan saatetut eurooppapatentit	4 084	8 343	14 609	75 %
- joista voimassaolevia	3 770	7 808	13 362	71 %
Hyödyllisyysmallisuoja rekisterissä	5 196	5 670	6 096	8 %
- joista voimassaolevia	3 078	3 152	3 091	-2 %
Tavaramerkkejä tavaramerkkirekisterissä	167 371	170 792	173 953	2 %
- joista voimassaolevia	87 687	85 897	83 818	-2 %
Suomessa hyväksytyt tavaramerkkien kansainväliset rekisteröinnit	18 181	24 679	29 160	18 %
- joista voimassaolevia	18 075	24 465	28 859	18 %
Suomessa hyväksytyt mallirekisteröinnit	22 397	23 036	23 528	2 %
- joista voimassaolevia	5 927	5 872	5 735	-2 %

Taulukko 2: Tilastotietoja PRH:n päätöksistä

	2001	2002	2003	Muutos-% 2002/2003
Myönnetyt patentit	2 047	2 056	2 402	17 %
Suomessa voimaan saatetut eurooppapatentit (EPO)	1 833	4 259	6 266	47 %
Loppuunkäsiteltyt hyödyllisyysmallihakemukset	467	534	483	-10 %
Ratkaistut tavaramerkkihakemukset (kansalliset)	3 715	4 384	4 198	-4 %
Kansainväliset tavamerkit:				
Käsiteltyt Madrid-hakemukset (alkuperämaa Suomi)	254	267	221	-17 %
Ratkaistut Madrid-hakemukset (kohdamaa Suomi)	5 344	6 900	6 263	-9 %
Lähetetyt EU-tutkimusraportit	50 206	42 979	41 458	-3 %
Rekisteröidyt mallit	922	757	803	6 %
Rekisteröidyt kaupparekisterin perusilmoitukset	21 661	21 997	22 247	1 %
Käsiteltyt kaupparekisterin muutosilmoitukset	65 283	75 120	73 257	-2 %
Tarkastetut tilinpäätösasiakirjat	69 572	73 347	76 113	4 %
Vahvistetut yritysikiinnitykset	5 542	5 816	6 227	7 %
Rekisteriin merkityt uudet yhdistykset	2 748	2 699	2 382	-12 %
Muutokset ja purkautumiset yhdistysrekisteriin (sisältää nimenkirjoittajamuutokset)	17 139	17 442	15 608	-11 %
Rekisteröidyt uudet säätiöt	52	45	52	16 %
Tarkastetut säätiöt	2 327	2 425	2 469	2 %
Ratkaistut valitukset	168	215	193	-10 %

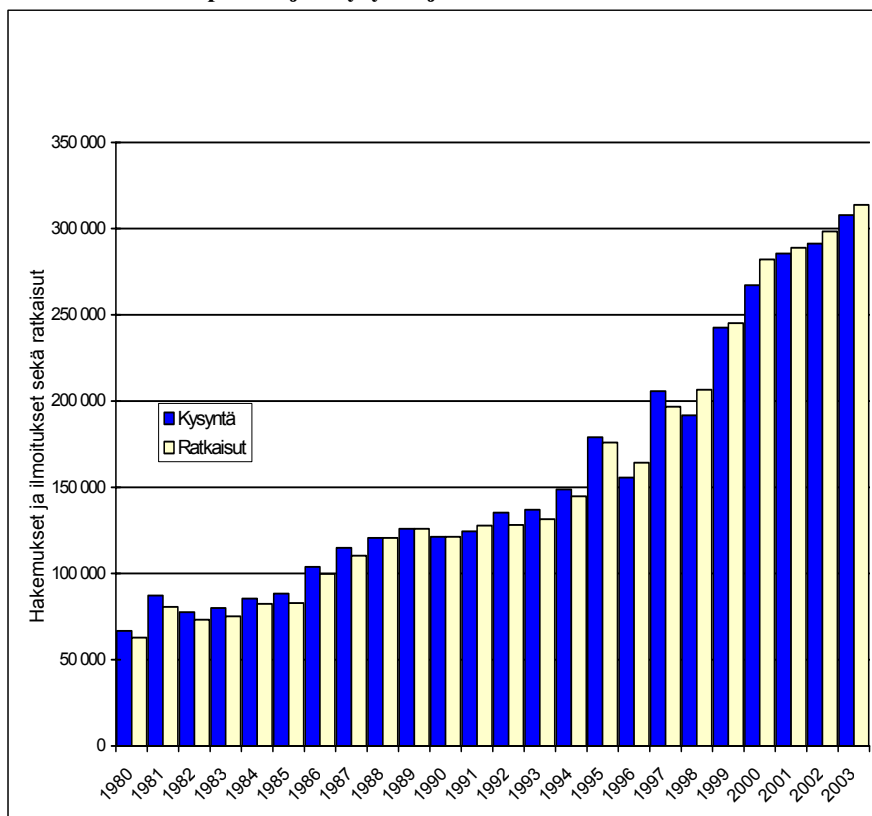
Merkittäviä asiakaspalvelumuotoja ovat moninaiset tieto- ja neuvontapalvelut, joita on tarjolla internetin kautta PRH:n kotisivuilla, puhelimitse, sähköpostitse sekä paikan päällä Innotalossa. Noin 30 miljoonaa patenttijulkaisua ja muuta teollisoikeudellisen alan julkaisua sisältävä viraston kirjasto palvelee myös ulkopuolisia asiakkaita. Viime vuosina voimakkaasti lisääntyneet sähköiset tietopalvelut ovat vähentäneet virastossa paikan päällä asioivien määrää (taulukko 3). PatRek-asiakaspalvelupisteessä kävi viime vuonna noin 70 000 asiakasta. PatRek-asiakaspalvelussa asiakkaat saavat samasta paikasta kaikkien eri yksiköiden palvelut.

TE-keskukset (15kpl) ovat vuodesta 1999 toimineet yhden luokun periaatteella toimivina aluepalvelukeskuksina PRH:n asioissa. Maistraatit toimivat yhteisöasioissa alueviranomaisina ja näiden lisäksi uusyrityskeskukset ja kauppakamarit antavat neuvontapalveluja.

Vuonna 2003 erilaisten hakemusten, ilmoitusten, tilinpäätösilmoitusten ja valitusten yhteismäärä kasvoi 5,7 %:lla. Loppuunkäsiteltyjen asioiden määrä lisääntyi 5,2 %:lla edellisvuodesta. Erilaisia hakemuksia ja ilmoituksia

saapui noin 308 000 kpl ja asioita ratkaistiin (loppuunkäsiteltiin) yhteensä noin 314 000 kpl. Edellä mainittuihin tilastoihin ei ole laskettu mukaan erilaisia välipäätöksiä ja hallinnollisia päätöksiä eikä myöskään taulukossa 3 seuraavalla sivulla esitettyjä tietopalveluja. PRH:en saapuneiden ja virastossa ratkaistujen asioiden kehitys pitemmällä aikavälillä näkyy alla olevasta kuviosta.

Kuvio 1: PRH:n palvelujen kysyntä ja ratkaisut

Taulukko 3: Sähköisten palvelujen kehitys PRH:ssa

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Katka-Yreka –tietopankki							
- käyttäjätunnukset	3 500	6 700	7 900	8 300	8 600	9 000	9 700
- kyselyt	1 100 000	1 200 000	1 300 000	1 300 000	1 200 000	1 200 000	1 100 000
Kotisivut							
- prh.fi-sivulla käynnit	37 600	95 000	175 000	280 000	470 000	880 000	1 800 000
- lomakkeita ladattu			115 000	270 000	220 000	170 000	220 000
PatInfo-palvelu							
- kävijöitä yhteensä			15 000	-	-	27 000	40 000
- useamman kerran käyneet						5 100	7 100
Tilinpäätöstiedot							
- asiakkaalle sähköpostitse			3 500	8 000	11 000	10 000	9 500
Yhdistysnetti							
- tehdyt haut				110 000	210 000	250 000	320 000
Tavaramerkki-tietokanta							
- tehdyt haut				140 000	240 000	600 000	1 600 000
KitiNet							
- tehdyt haut				5 500	6 000	5 600	4 700
Mallinetti							
- tehdyt haut					13 000	74 000	49 000
NettiYreka							
- tehdyt haut					600	9 300	56 000
YTJ							
- tehdyt kyselyt					-	9 900 000	20 000 000
Yhdistysosoitteet							
- tehdyt haut						500	3 100
Hymanetti							
- tehdyt haut						13 000	15 000
Wap-Yreka							
- tehdyt haut						12 000	2 000
EBR-tietopalvelu							
- Suomeen tehdyt haut						1 700	3 100
Sähköiset hakemukset							
Kotimaiset patenttihakemukset					53	65	250
- osuus kaikista (%)					2	3	11
Suomessa voimaan saatetut EP-patentit						31	441
- osuus kaikista (%)						1	7
Asiakaskäynnit							
PatRek-palvelupisteessä	110 000	110 000	110 000	100 000	90 000	80 000	70 000

Varsinaisesti toiminnan tuloksellisuutta mitataan tunnuslukujen avulla, joita koskevista tavoitteista sovitaan kauppaja- ja teollisuusministeriön kanssa TA-prosessissa. Toimintakatsaus –luvussa edellä käytiin läpi koko virastolle KTM:n kanssa sovittujen tulostavoitteiden toteutumista. Yksityiskohtaisemmat tavoitteet tulosityksiköille määritellään sisäisessä tulosasiakirjassa, jonka toteutumiseen taas tämä luvun tarkastelut liittyvät lähemmin.

PRH:n toiminnan tuloksellisuuden tunnuslukuina ovat:

- *ydinprosessien joutuisuus*: käsittelyaikojen kehitys
- *tuottavuus*: suoritteet keskimäärin henkilötyövuotta kohti
- *taloudellisuus*: suoritteiden yksikkökustannukset

Käsittelyajat

Käsittelyn nopeus toimii PRH:ssa keskeisimpänä ulkoisen palvelutason kuvaajana. Sitä mitataan avainsuoritteiden keskimääräisenä käsittelyaikana kirjaamisesta loppuunkäsitelty-vaiheeseen.

Kaupparekisteri-ilmoitusten keskimääräinen käsittelyaika on lyhentynyt vuoden 2003 aikana alle kahteen viikkoon. Tavaramerkkiasioissa sekä kansallisten että kansainvälisten hakemusten, joissa kohdemaana on Suomi, käsittelyajat lyhenivät edelleen. Muiden tulosityksiköiden käsittelyaikataso pysyi ennallaan. (Taulukko 4)

Tuottavuus

Tuottavuusmittaus kohdistuu PRH:ssa työn tuottavuuteen. Koko PRH:n ydinprosessien tuottavuuskehitys on tulosityksiköiden tuottavuuden muutosten henkilötyövuosilla painotettu keskiarvo. Tukipalvelut eivät suoraan ole mukana tuottavuusseurannassa. Tukipalvelut vaikuttavat välillisesti tuottavuuteen. Esimerkiksi hyvällä neuvonnalla saadaan parempilaatuisia ilmoituksia ja hakemuksia, jotka taas ovat nopeampia käsitellä, mikä puolestaan lisää tuottavuutta.

Ydinprosessien työn tuottavuus kasvoi vuoden 2003 aikana keskimäärin 3,1 %. Tämä ylitti selvästi valtion vuoden 2003 talousarviossa asetetun 1,5 % kasvutavoitteen. Yrityskiinnitysasioissa tuottavuus nousi 25 %, kaupparekisteriasioissa ja mallioikeusasioissa 17 % viime vuoteen verraten. Yhdistysasioissa tuottavuus laski 13 %, mihin oli vaikuttamassa yksikölle vuoden 2003 aikana siirtyneiden kauppakamarien ja uskonnollisten yhdyskuntien rekisteröintiasioiden aiheuttamat lisätyöt. Hyödyllisyysmalliasioissa tuottavuus laski 11 %, patenttiasioissa 7,9 % ja tavaramerkkiasioissa 1,5 % edellisvuodesta. (Taulukko 5)

Vuodesta 1988 PRH:n tuottavuus on noussut 93 % (kuvio 2). Keskeisimmät syyt hyvään tuottavuuskehitykseen ovat olleet tulosohjaus, tulostilaus, prosessien parantaminen sekä atk-järjestelmien ja henkilöstön jatkuva kehittäminen.

Taulukko 4: Keskimääräiset käsittelyajat

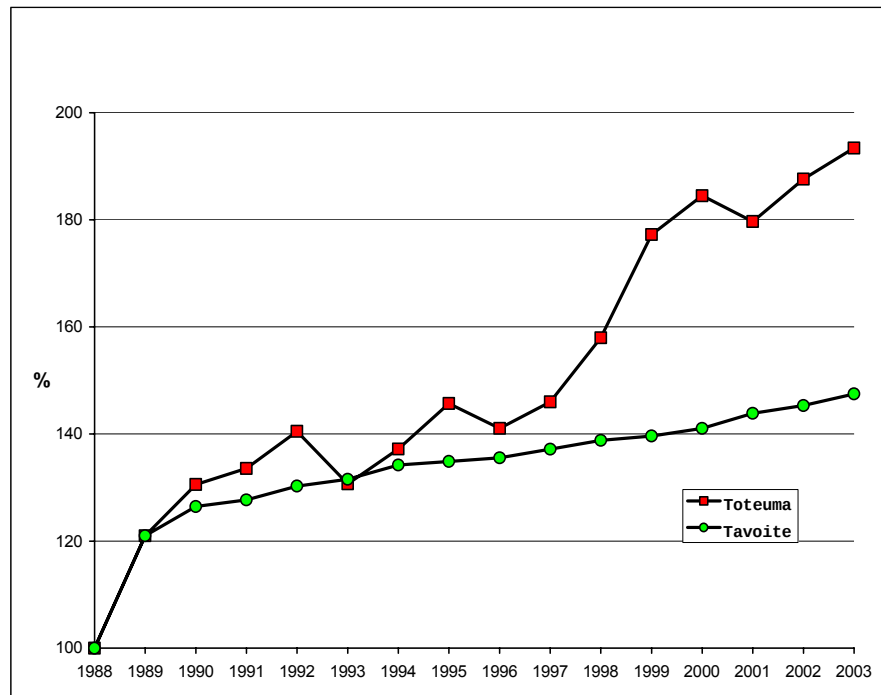
	2001	2002	2003
Kaupparekisteri-ilmoitukset (kk)	0,8	0,5	0,4
Tavoite	0,5	0,5	0,5
Yrityskiinnityshakemukset (kk)	0,8	0,8	0,2
Tavoite	0,5	0,5	0,5
Tilinpäätösilmoitukset	0,1	0,3	0,3
Säätiörekisteri-ilmoitukset (kk)	2,3	2,0	1,2
Tavoite	0,5	0,5	0,5
Patenttihakemukset (v)			
– ulkomaiset	7,6	8,1	8,6
Tavoite	6,8	6,5	6,8
– kotimaiset	2,6	2,8	2,9
Tavoite	2,1	2,1	2,5
Hyödyllisyysmallihakemukset (kk)	3,0	3,0	3,0
Tavoite	3,0	3,0	3,0
Tavaramerkkihakemukset (kk)			
– kansalliset	12,0	10,0	9,0
Tavoite	11,0	11,0	10,0
– kansainväliset (kohdemaan Suomi)	14,0	10,7	7,2
Tavoite	15,0	15,0	15,0
– EU-lausuntopyyntö (kk)	2,0	2,0	2,0
Tavoite	2,5	2,5	2,5
Mallioikeushakemukset (kk)	9,5	9,5	10,2
Tavoite	9,5	9,5	9,5
Yhdistysrekisteri-ilmoitukset			
– Nimenkirjoittajamuutokset (pv)	1	5	5
– Muut (kk)	3,0	3,1	3,6
Tavoite	2,0	2,0	2,0
Valitukset (v)			
– Patenttiasiat	1,3	0,9	0,8
– Tavaramerkkiasiat	1,5	1,7	1,8
– Mallioikeusasiat	1,3	1,7	2,2
– Kaupparekisteriasiat	0,8	1,5	0,7
– Hyödyllisyysmalliasiat	0,5	0,8	0,7
– Yhdistysrekisteriasiat	-	2,9	-

Taulukko 5: Työn tuottavuuden muutos ja asetetut tavoitteet

	2001		2002		2003	
	Tot. -%	Tav. -%	Tot. -%	Tav. -%	Tot. -%	Tav. -%
Patenttiasiat	2,2	1,2	1,5	0,0	-7,9	0,5
Hyödyllisyysmalliasiat	-15,6	9,0	9,0	0,0	-11,5	0,0
Tavaramerkkiasiat	-10,1	4,2	8,9	0,2	-1,5	0,2
Mallioikeusasiat	-9,5	0,2	-6,8	0,0	16,9	0,0
Kaupparekisteriasiat	-10,5	2,2	4,0	2,8	17,4	2,7
Yrityskiinnitysasiat	9,3	1,1	21,5	1,0	24,9	2,4
Tilinpäätös- ja säätiöasiat	1,1	1,0	6,2	1,8	2,6	4,5
Yhdistysrekisteriasiat	22,3	0,5	1,1	0,0	-12,9	1,0
Valitusasiat	-16,1	5,0	22,0	1,0	-9,1	0,0
Ydinprosessit yhteensä:	-2,6	2,0	4,4	1,0	3,1	1,5

Tot. -%: Työn tuottavuuden (suoritteita henkilötyövuotta kohti) muutos edellisvuodesta.

Tav. -%: Viraston sisäisessä tulossopimuksessa asetetut yksikkökohtaiset tavoitteet.

Kuvio 2: PRH:n työn tuottavuuden kehitys ja asetetut tavoitteet (1988=100)

Taloudellisuus

Toiminnan taloudellisuuden kehitystä mitataan tulosityksiköiden yksikkökustannusten muutosten painotetulla keskiarvolla.

Vuoden 2002 alusta kustannusten jakoperusteisiin vastuualueiden kesken tehtiin tarkistuksia, joten tulosityksikkökohtaiset yksikkökustannukset eivät ole aivan vertailukelpoisia edellisten vuosien kanssa. Virastotason laskelmissa on pyritty ottamaan mahdollisimman tarkkaan huomioon tehtyjen muutosten vaikutus vertailtavuuteen.

PRH:n keskimääräiset yksikkökustannukset nousivat 0,48 prosenttia. Vuodelle 2003 asetettu taloudellisuustavoite saavutettiin, sillä talousarviossa oli rajaksi asetettu, että yksikkökustannukset saisivat nousta enintään 0,5 %. Reaalisesti yksikkökustannukset laskivat 3,8 prosenttia.

Yksikkökustannusten muutos edellisestä vuodesta keskimäärin, %

	2000	2001	2002	2003	Keskiarvo
– nimellisesti	-2,4	16,7	-1,2	0,5	3,4
– budjetissa sallittu enintään	2,3	1,6	3,5	0,5	2,0
– reaalisesti	-6,2	14,8	-4,4	-3,8	0,1

2.2. Kustannusvastaavuus

Tulojen perintä perustuu lakiin Patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista perittävistä maksuista (1032/1992, muut. 1175/1994 ja 1381/1995) ja kauppa- ja teollisuusministeriön asetukseen Patentti- ja rekisterihallituksen maksullisista suoritteista (1027/2001, muut. 86/2002, 628/2002, 1277/2002, 710/2003 ja 1107/2003). Maksuista 94 % tulee näiden päätösten perusteella hinnoitelluista julkisoikeudellisista suoritteista, 5 % tuloista tulee liiketaloudellisesti hinnoitelluista markkinasuoritteista ja lisäksi muita tuloja on n. 1 % kokonaistuloista.

Kauppa- ja teollisuusministeriön kanssa solmitussa tulossopimuksessa ei kustannusvastaavuudelle ole erikseen asetettu tulostavoitetta. Kustannusvastaavuuslaskelmilla vertailu on suoritettu talousarvion laadinnan yhteydessä käytettyyn laskelmaan sekä viraston sisäisen tulossopimuksen yhteydessä yksiköitten kanssa sovittuun kustannusvastaavuuslaskelmaan.

Kustannusvastaavuuslaskelmat esitetään seuraavilla sivuilla. Ensimmäisenä on koko viraston tasolla esitetty kaikki tuotot ja kustannukset. Laskelmassa on vertailu kahteen edelliseen vuoteen sekä talousarvioesityksen laadinnassa käytettyyn laskelmaan sekä viraston sisäisen tulossopimuksen laskelmaan. Sitä seuraavalla sivulla on erillislaskelma julkisoikeudellisista ja liiketaloudellisista suoritteista. Lopuksi esitetään yksikkökohtaiset kustannusvastaavuuslaskelmat.

Vuonna 2003 PRH:n tuotot olivat 32,7 miljoonaa euroa ja kustannukset 35,0 miljoonaa euroa. Virastotasolla kustannusvastaavuuslaskelman alijäämäksi tuli 2,4 milj. euroa ja kustannusvastaavuusprosentiksi 93,3 %. Alijäämäinen tulos oli kuitenkin ennustetun kaltainen. Talousarviolaskelmissa vuodelle 2003 ennustettiin 3,0 milj. euron alijäämää ja viraston sisäiseen tulossopimukseen liittyvä kustannusvastaavuuslaskelma oli 2,9 milj. euroa alijäämäinen. Palvelujen ostoissa ylitettiin arviolaskelmat, mutta säästöä edelliseen vuoteen tuli lähinnä pääomakustannuksissa.

Virastokohtainen kustannusvastaavuus parani edellisestä vuodesta jonkin verran, mutta yksikkötasolla tarkasteltuna yksiköiden kustannusvastaavuus vaihteli melkoisesti. Kustannuskehitykseen vaikutti vuoden aikana tapahtuneet virkaehtosopimukseen liittyvät palkkojen korotukset ja vuokrien nousu. Palkkataulukot nousivat keskimäärin 3 % vuoden aikana ja vuokrat n. 2 %; palkoista maksettavat sosiaalikulut pysyivät vuoden 2002 tasolla.

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMAT 2001 – 2003

Tuhatta euroa

Virasto yhteensä	2001	2002	2003	Talousarvio 2003 tot%	Tulossopimus 2003 tot%
Tuotot liiketaloudellisista suoritteista	986	1 433	1 540	1 013	1 446
Tuotot julkisoikeudellisista suoritteista	29 227	30 498	30 777	31 097	31 211
Tileistäpoistot		-4	-5		
Muut tuotot	211	218	358	44	34
ERILLISTUOTOT YHTEENSÄ	30 424	32 145	32 670	32 154 102 %	32 691 100 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	319	329	267	414	421
Henkilöstökustannukset	14 305	14 804	14 861	15 319	15 338
Vuokrat	2 775	2 683	2 717	2 743	2 767
Palvelujen ostot*)	4 378	5 585	6 401	5 944	6 023
Pääomakustannukset	3 785	3 457	3 274	3 758	3 666
Muut erilliskustannukset	244	301	314	457	434
ERILLISKUSTANNUKSET YHT.	25 806	27 159	27 834	28 635 97 %	28 649 97 %
KÄYTTÖJÄÄMÄ	4 618	4 986	4 836	3 519	4 042
% tuotoista	15 %	16 %	15 %	11 %	12 %
Tukitoimintojen kustannukset	6 871	6 879	7 249	6 569	6 909
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	32 677	34 038	35 083	35 204 100 %	35 558 99 %
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-2 253	-1 893	-2 413	-3 050 79 %	-2 867 84 %
% tuotoista	-7 %	-6 %	-7 %	-9 %	-9 %
Kustannusvastaavuus%	93 %	94 %	93 %	91 %	92 %

Koko viraston tasolla liiketaloudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden osalta päästiin n. 175 % kustannusvastaavuuteen, kun taas julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli n. 96 %. Yhdistys- ja säätiörekisterin kustannusvastaavuuslaskelma on esitetty erikseen, koska sen maksut voivat olla suoritteista annetun lain ja KTM:n asetuksen nojalla alihinnoiteltuja.

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMAT

Liiketaloudellisista ja julkisoikeudellisista suoritteista

	Liiketaloudelliset		Julkisoikeudelliset		Yhdistys- ja säätiörekisterit*)	
	2002	2003	2002	2003	2002	2003
Toiminnan erillistuotot^{*)}	1 429 629	1 541 174	29 846 209	30 123 724	651 462	649 075
Toiminnan erilliskustannukset						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	13 876	9 097	282 647	230 998	29 373	24 663
Henkilöstökustannukset	362 211	338 855	13 120 971	13 153 414	1 278 847	1 271 509
Vuokrat	71 168	66 166	2 461 860	2 497 374	150 451	153 217
Palvelujen ostot ^{**)}	116 435	128 202	3 721 489	4 236 097	253 485	258 210
Pääomakustannukset	99 885	93 279	3 231 039	3 076 858	126 405	104 542
Muut erilliskustannukset	4 567	4 168	294 909	306 430	1 034	3 758
ERILLISKUSTANNUKSET YHT.	668 141	639 768	23 112 914	23 501 172	1 839 594	1 815 898
KÄYTTÖJÄÄMÄ	761 488	901 406	6 733 295	6 622 552	-1 188 132	-1 166 823
YHTEISKUST. YHTEENSÄ	234 624	242 465	7 539 296	8 018 251	425 544	457 327
KAIKKI KUSTANNUKSET	902 765	882 232	30 652 210	31 519 422	2 265 138	2 273 225
YLI-(+) TAI ALIJÄÄMÄ (-)	526 863	658 941	-806 001	-1 395 698	-1 613 596	-1 624 150
Kustannusvastaavuus-%	158 %	175 %	97 %	96 %	29 %	29 %

*) Yhdistys- ja säätiörekisterien liiketaloudelliset tuotot ovat liiketaloudellisten suoritteiden ryhmässä.

**) Kaupparekisterin maksamat kustannusten korvaukset paikallisviranomaisille on esitetty valtion kirjantalonlautakunnan lausunnon mukaisesti kohdassa yhteiskustannukset.

Yksikkökohtainen kannattavuus

Seuraavaksi on esitetty tulosityksiköiden kustannusten ja tuottojen vertailu vuosilta 2001 – 2003. Laskelmalla on myös vertailut talousarvioesitykseen 2003 sekä yksiköitten kanssa tehtyyn viraston sisäiseen tulossopimukseen.

Kustannuslaskennan uudistamisjärjestelyt toteutettiin vuoden 2002 alussa. Laskentauudistuksen seurauksena erilliskustannukset jakautuvat yksiköille entiseen tapaan, joten erilliskustannusten osalta vuodet ovat vertailukelpoisia. Liiketaloudellisten suoritteiden tuottojen kirjautuminen suoraan yksiköille sekä markkinointi- ja liiketoimintayksikön kustannusten kohdistaminen liiketaloudellisille suoritteille aiheuttavat sen, ettei vuosi 2001 ole vertailukelpoinen tukitoimintojen ja yhteiskustannuspaikan kustannusten osalta.

Patenttiyksikkö

	2001	2002	2003	Talousarvio 2003 tot%	Tulosopimus 2003 tot%
Tuotot liiketaloudellisista suoritteista	285 653	392 284	385 085	391 500	368 000
Tuotot julkisoikeudellisista suoritteista	10 844 627	12 127 691	12 660 719	12 085 254	12 870 010
Muut tuotot	47 601	43 476	57 587	43 500	33 500
ERILLISTUOTOT YHTEENSÄ	11 177 881	12 563 451	13 103 391	12 520 254 105 %	13 271 510 99 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	150 626	148 410	119 701	230 394	222 761
Henkilöstökustannukset	6 022 935	6 469 088	6 393 401	6 520 152	6 750 096
Vuokrat	1 214 195	1 235 119	1 251 183	1 275 652	1 281 827
Palvelujen ostot	842 573	1 003 602	1 050 129	1 078 173	1 172 578
Pääomakustannukset	874 236	682 930	623 324	661 546	624 101
Muut erilliskustannukset	225 719	279 917	280 447	297 941	290 441
ERILLISKUSTANNUKSET YHT.	9 330 283	9 819 066	9 718 185	10 063 858 97 %	10 341 804 94 %
KÄYTTÖJÄÄMÄ	1 847 597	2 744 386	3 385 206	2 456 396	2 929 706
Tukitoimintojen kustannukset	2 064 948	2 290 960	2 249 599	2 179 935	2 303 107
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	11 395 231	12 110 026	11 967 784	12 243 793 98 %	12 644 911 95 %
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-217 350	453 426	1 135 607	276 461 411 %	626 599 181 %
Kustannusvastaavuus	98 %	104 %	109 %	102 %	105 %

Patenttiyksikön ylijäämä oli 1 136 000 euroa. Tulos oli ylijäämäinen säästöistä johtuen. Tuotot kasvoivat 4 % ja kustannukset pienenevät 1 % edellisestä vuodesta. Viimeksi patentin maksuja on korotettu vuoden 2001 lopulla. Suunnitelmaluvuissa ylijäämään oli varauduttu.

Hyödyllisyysmalli

	2001	2002	2003	Talousarvio 2003 tot%	Tulosopimus 2003 tot%
Tuotot liiketaloudellisista suoritteista	157 469	38	657		
Tuotot julkisoikeudellisista suoritteista	13	171 790	174 932	175 000	190 000
Muut tuotot		4			
ERILLISTUOTOT YHTEENSÄ	157 483	171 833	175 589	175 000 100 %	190 000 92 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	489	808	510	2 100	2 100
Henkilöstökustannukset	106 328	117 754	114 397	116 211	116 040
Vuokrat	15 108	15 455	15 653	17 293	15 888
Palvelujen ostot	5 166	12 857	5 312	2 015	2 015
Pääomakustannukset	276	270	254	3 028	974
Muut erilliskustannukset	0	0		500	500
ERILLISKUSTANNUKSET YHT.	127 366	147 143	136 126	141 147 96 %	137 517 99 %
KÄYTTÖJÄÄMÄ	30 117	24 690	39 463	33 853	52 483
Tukitoimintojen kustannukset	43 232	85 763	62 192	70 164	80 899
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	170 599	232 905	198 318	211 311 94 %	218 416 91 %
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-13 116	-61 073	-22 729	-36 311 63 %	-28 416 80 %
Kustannusvastaavuus	92 %	74 %	89 %	83 %	87 %

Hyödyllisyysmalliysikön kustannusvastaavuus jäi alijäämäiseksi 23 000 euroa. Tuotot kasvoivat edellisestä vuodesta 2 % ja kustannukset pienenevät

14 %. Alijäämäinen tulos oli odotettu, ja alijäämä jäi jopa ennustettua hie-
man pienemmäksi. Hyödyllisyysmalli on yksikkönä hyvin pieni, joten pie-
netkin vuotuiset toiminnanvaihtelut vaikuttavat välittömästi kustannusvas-
taavuuslaskelmaan.

Tavaramerkki	2001	2002	2003	Talousarvio 2003 tot%	Tulossopimus 2003 tot%
Tuotot liiketaloudellisista suoritteista	67 360	78 491	98 682	145 000	100 000
Tuotot julkisoikeudellisista suoritteista	4 993 260	4 381 906	3 997 681	4 400 000	4 100 000
Muut tuotot	5 684	630	549		
ERILLISTUOTOT YHTEENSÄ	5 066 304	4 461 027	4 096 912	4 545 000 90 %	4 200 000 98 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	35 754	45 027	22 530	47 800	47 800
Henkilöstökustannukset	1 734 692	1 919 844	1 757 213	2 061 905	1 936 411
Vuokrat	279 594	288 222	286 851	287 028	290 640
Palvelujen ostot	394 273	311 883	374 389	518 076	388 076
Pääomakustannukset	263 986	235 564	214 175	320 200	234 596
Muut erilliskustannukset	63 509	59 383	59 200	95 500	80 500
ERILLISKUSTANNUKSET YHT.	2 771 807	2 859 923	2 714 358	3 330 509 81 %	2 978 023 91 %
KÄYTTÖJÄÄMÄ	2 294 497	1 601 105	1 382 554	1 214 491	1 221 977
Tukitoimintojen kustannukset	718 138	866 666	855 582	915 349	866 936
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	3 489 945	3 726 588	3 569 940	4 245 858 84 %	3 844 959 93 %
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	1 576 359	734 439	526 972	299 142 176 %	355 041 148 %
Kustannusvastaavuus	145 %	120 %	115 %	107 %	109 %

Tavaramerkeissä ylijäämää syntyi yhteensä 527 000 euroa. Ylijäämään oli varauduttu, mutta ylijäämä oli suurempi kuin osattiin odottaa. Tuotot vähenivät kysynnän pienenemisen johdosta edellisestä vuodesta 8 %, yhteensä 364 000 euroa. Tuottojen pienenemiseen oli varauduttu, mutta näin suurta pudotusta ei osattu odottaa. Kustannukset pienenivät 4 %.

Yksikön sisäisen kustannusrakenteen tarkastelun mukaan suurin ylijäämä syntyy Euroopan yhteisön tavaramerkkivirasto OHIMin tutkimuspyynnöistä, koska OHIMin tutkimuspyynnöistä maksamat maksut eivät ole kustannusvastaavia. Nämä tutkimuksista saatavat maksut on vahvistettu OHIMin budjettikomiteassa. PRH:n suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 3 §:n mukaan ”teollispoliittisista taikka kansainvälisistä sopimuksista tai käytännöistä johtuvista tai muista erityisistä syistä maksu, joka muutoin määrättäisiin suoritteiden omakustannusarvoa tai suoriteryhmäkohtaista kustannusvastaavuutta vastaavaksi, saadaan määrätä tätä korkeammaksi.”

Euroopan yhteisön tavaramerkkivirasto OHIMin maksuista on tehty päätös, että tutkimuksista maksettavat maksut pienenevät vuodesta 2004 alkaen seuraavat neljä vuotta ja loppuvat kokonaan vuonna 2008. Tämä tarkoittaa ylijäämän pienenemistä huomattavasti jo vuonna 2004 ja vuonna 2005 joudutaan korottamaan tavaramerkin muita maksuja.

Mallioikeus

	2001	2002	2003	Talousarvio 2003 tot%	Tulosopimus 2003 tot%
Tuotot liiketaloudellisista suoritteista	1 510	6 724	4 171	1 500	1 500
Tuotot julkisoikeudellisista suoritteista	387 462	436 351	310 670	350 000	350 000
Muut tuotot	0	547	34		
ERILLISTUOTOT YHTEENSÄ	388 972	443 622	314 875	351 500 90 %	351 500 90 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 349	2 807	2 118	7 550	7 550
Henkilöstökustannukset	229 098	222 272	215 053	232 871	232 755
Vuokrat	26 660	27 140	27 529	27 540	27 901
Palvelujen ostot	30 687	24 199	34 762	29 916	29 916
Pääomakustannukset	20 994	21 151	18 479	35 771	21 325
Muut erilliskustannukset	7 759	12 550	6 172	13 500	13 500
ERILLISKUSTANNUKSET YHT.	320 547	310 119	304 113	347 148 88 %	332 947 91 %
KÄYTTÖJÄÄMÄ	68 425	133 503	10 762	4 352	18 553
Tukitoimintojen kustannukset	94 871	98 070	91 398	109 463	106 798
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	415 418	408 189	395 511	456 611 87 %	439 745 90 %
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-26 446	35 432	-80 636	-105 111 77 %	-88 245 91 %
Kustannusvastaavuus	94 %	109 %	80 %	77 %	80 %

Mallioikeusyksikkö päättyi n. 81 000 euron alijäämään. Tuotot putosivat 29 %, jopa enemmän kuin oli osattu odottaa. Yhteisömallijärjestelmä alkoi toimia 1.4.2003, mikä osaltaan vaikutti tulojen pienenemiseen. Kustannukset pienenivät 3 % edellisestä vuodesta. Mallin maksuja on viimeksi tarkistettu vuonna 2002.

Kaupparekisteri

	2001	2002	2003	Talousarvio 2003 tot%	Tulosopimus 2003 tot%
Tuotot liiketaloudellisista suoritteista	330 238	923 564	1 008 931	460 000	960 000
Tuotot julkisoikeudellisista suoritteista	11 440 009	11 898 556	12 121 416	12 610 000	12 210 000
Tileistäpoistot	-2 142	-3 314	-3 346		
Muut tuotot	147 625	173 378	299 569		
ERILLISTUOTOT YHTEENSÄ	11 915 730	12 992 185	13 426 570	13 070 000 103 %	13 170 000 102 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	81 345	98 650	93 748	86 300	100 300
Henkilöstökustannukset	4 563 529	4 514 881	4 807 577	4 874 104	4 747 210
Vuokrat	990 980	905 554	919 891	919 494	931 236
Palvelujen ostot	2 765 762	2 584 898	3 098 023	2 690 303	2 800 303
Pääomakustannukset	2 121 871	2 068 375	2 011 585	2 335 665	2 436 967
Muut erilliskustannukset	-62 771	-52 651	-35 258	41 000	41 000
ERILLISKUSTANNUKSET YHT.	10 460 715	10 119 707	10 895 566	10 946 866 100 %	11 057 016 99 %
KÄYTTÖJÄÄMÄ	1 455 014	2 872 478	2 531 004	2 123 134	2 112 984
Tukitoimintojen kustannukset *)	3 269 272	4 283 784	4 843 865	4 100 803	4 302 449
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	13 729 987	14 403 491	15 739 431	15 047 669 105 %	15 359 465 102 %
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-1 814 257	-1 411 306	-2 312 861	-1 977 669 117 %	-2 189 465 106 %
Kustannusvastaavuus	87 %	90 %	85 %	87 %	86 %

*) Kaupparekisterin osalta paikallisviranomaisille maksetut kustannusten korvaukset (vuonna 2001: 1 177 904,54 euroa, vuonna 2002: 1 320 241,50 euroa ja vuonna 2003: 1 479 265,50 euroa) on esitetty kohdassa tukitoimintojen kustannukset valtion kirjanpitolautakunnan lausunnon mukaisesti.

Kaupparekisterin ja tilinpäätösyksikön alijäämäksi jäi yhteensä 2 313 000 euroa. Kaupparekisterin tuotot kasvoivat edellisestä vuodesta 3 % ja kustannukset vastaavasti 9 %. Kustannuksissa on yhtenä eränä paikallisviranomaisille maksettavat korvaukset, joiden suuruuteen kaupparekisteri ei voi vaikuttaa. Kustannusvastaavuutta yritettiin parantaa vuoden 2002 maksujen korotuksella, mutta korotus ei ollut riittävä. Vuoden 2004 helmikuun maksujen korotuksen tavoitteena on parantaa yksikön kustannusvastaavuutta.

Tilikauden aikana toimitettiin 76 138 tilinpäätöstä kaupparekisteriin. Määrä kasvoi edellisestä vuodesta 3 %. Kasvusta huolimatta rekisteröinnin nettokustannukset laskivat 4 %. Tilinpäätösten julkistaminen on määrätty KTM:n maksuasetuksessa asiakkaille maksuttomaksi. Tilinpäätösten käsittely on katsottu osaksi kaupparekisterin käsittelyprosesseja, minkä vuoksi tilinpäätösten käsittelystä aiheutuneet kustannukset on kohdistettu kaupparekisterin ilmoitusmaksuihin.

Säätiörekisteri

	2001	2002	2003	Talousarvio 2003 tot%	Tulosopimus 2003 tot%
Tuotot liiketaloudellisista suoritteista	58	2 734	2 286	1 595	3 000
Tuotot julkisoikeudellisista suoritteista	112 734	140 639	121 441	135 805	140 000
Tileistäpoistot	-32	-11	-23		
ERILLISTUOTOT YHTEENSÄ	112 761	143 362	123 704	137 400 90 %	143 000 87 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 994	364	249	2 250	2 250
Henkilöstökustannukset	102 240	154 609	170 587	128 266	167 098
Vuokrat	4 176	4 146	4 200	4 284	4 263
Palvelujen ostot	1 340	3 703	15 223	4 580	4 580
Pääomakustannukset	26 547	25 224	24 257	26 977	25 801
Muut erilliskustannukset	3	60	178		
ERILLISKUSTANNUKSET YHT.	136 300	188 106	214 694	166 357 129 %	203 992 105 %
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-23 539	-44 744	-90 990	-28 957	-60 992
Tukitoimintojen kustannukset	31 824	52 638	66 517	32 701	57 774
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	168 123	240 744	281 211	199 058 141 %	261 766 107 %
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-55 363	-97 382	-157 507	-61 658 255 %	-118 766 133 %
Kustannusvastaavuus	67 %	60 %	44 %	69 %	55 %

Säätiörekisterin alijäämä oli 157 000 euroa. Tuotot pienenevät edellisestä vuodesta 16 % ja kustannukset kasvoivat 17 %. Alijäämä oli odotettu, mutta suurempi kuin alustavissa laskelmissa. Kustannusten nousu selittyy osin panostuksista säätiölain edellyttämän valvonnan kehittämiseen. Säätiörekisteri hyvin pieni yksikkö, jonka henkilövaihdokset ja toiminnan muutokset vaikuttavat nopeasti yksikköä kuvaaviin lukuihin.

Lain Patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista perittävistä maksuista 3 § 4 mom. mainitsee säätiömaksuista seuraavaa: ”... taikka silloin, kun käsitellään säätiölaista (109/30) ja yhdistyslaista (503/89) johtuvia asioita, maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteen omakustannusarvoa tai suoriteryhmäkohtaista kustannusvastaavuutta alempana tai jättää kokonaan perimättä...” Lain perusteella säätiömaksujen ei siis tarvitse olla kustannusvastaavia.

Yrityskiinnitys	2001	2002	2003	Talousarvio 2003 tot%	Tulosopimus 2003 tot%
Tuotot liiketaloudellisista suoritteista	8 659	10 508	12 282	10 000	10 000
Tuotot julkisoikeudellisista suoritteista	819 616	829 915	862 852	810 000	820 000
Tileistäpoistot	-1 133	-243	-1 199		
Muut tuotot	4	34	69		
ERILLISTUOTOT YHTEENSÄ	827 147	840 214	874 004	820 000 107 %	830 000 105 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 473	3 771	3 157	5 800	5 800
Henkilöstökustannukset	283 518	275 638	255 176	262 260	262 130
Vuokrat	59 576	60 929	61 949	62 232	62 811
Palvelujen ostot	85 851	72 825	100 489	87 535	92 535
Pääomakustannukset	353 422	322 103	301 949	289 467	262 087
Muut erilliskustannukset	117	272	25	0	
ERILLISKUSTANNUKSET YHT.	785 957	735 539	722 745	707 294 102 %	685 363 105 %
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-785 952	104 676	151 259	112 706	144 637
Tukitoimintojen kustannukset	118 889	146 917	156 527	98 964	107 109
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	904 846	882 455	879 272	806 258 109 %	792 472 111 %
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-77 699	-42 241	-5 268	13 742 -38 %	37 528 -14 %
Kustannusvastaavuus	91 %	95 %	99 %	102 %	105 %

Yrityskiinnityksen alijäämä oli enää 5 000 euroa. Tuotot kasvoivat edellisestä vuodesta 4 % ja kustannukset pysyivät lähes ennallaan. Suotuista tuotto- ja kustannuskehitys pienensi alijäämää edellisistä vuosista, vaikka tulos jäikin ennustetusta.

Yhdistysrekisteri

	2001	2002	2003	Talousarvio 2003 tot%	Tulosopimus 2003 tot%
Tuotot liiketaloudellisista suoritteista	2 753	18 802	27 479	3 363	3 363
Tuotot julkisoikeudellisista suoritteista	471 301	510 823	527 856	531 470	531 470
Tileistäpoistot		0	-199		
Muut tuotot	338	91	20		
ERILLISTUOTOT YHTEENSÄ	474 392	529 716	555 156	534 833 104 %	534 833 104 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	36 112	29 218	24 511	32 349	32 349
Henkilöstökustannukset	1 121 642	1 129 529	1 105 201	1 123 012	1 126 435
Vuokrat	140 480	146 913	149 501	149 982	151 849
Palvelujen ostot	195 888	250 804	243 819	233 105	233 105
Pääomakustannukset	117 801	101 713	80 656	85 217	59 836
Muut erilliskustannukset	903	978	3 592	8 408	8 408
ERILLISKUSTANNUKSET YHT.	1 612 825	1 659 156	1 607 280	1 632 073 98 %	1 611 982 100 %
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-1 138 433	-1 129 440	-1 052 124	-1 097 240	-1 077 149
Tukitoimintojen kustannukset	472 554	374 668	392 359	361 470	384 622
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	2 085 379	2 033 824	1 999 639	1 993 543 100 %	1 996 604 100 %
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-1 610 988	-1 504 108	-1 444 483	-1 458 710 99 %	-1 461 771 99 %
Kustannusvastaavuus	23 %	26 %	28 %	27 %	27 %

Yhdistysrekisterin alijäämä oli 1 444 000 euroa. Alijäämä pieneni edelliseen vuoteen verrattuna hieman, n. 60 000 euroa. Alijäämää pienensi makсутulojen nousu 5 % ja kustannusten pieneneminen hieman edellisestä vuodesta.

Lain Patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista perittävistä maksuista 3 § 4 mom. mainitsee säätiömaksuista seuraavaa: ”...Teollisuuspoliittisista tai oikeudenhoitoon, uuden suoritteen käyttöönottoon tai rekisteritietojen ajantasallapitoon liittyvistä taikka kansainvälisistä sopimuksista tai käytännöstä johtuvista syistä taikka silloin, kun käsitellään säätiölaista (109/30) ja yhdistyslaista (503/89) johtuvia asioita, maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteen omakustannusarvoa tai suoriteryhmäkohtaista kustannusvastaavuutta alempana tai jättää kokonaan perimättä. Yhdistyksen rekisteröimistä koskevassa asiassa maksu on määrättävä omakustannusarvoa alempana, jos se on tarpeen yhdistymisvapauden turvaamiseksi. Ennen yhdistyksen rekisteröimistä koskevan maksun määrittämistä kauppa- ja teollisuusministeriön on kuultava oikeusministeriötä.” Lain perusteella ei yhdistysasioiden maksujen tarvitse olla kustannusvastaavia.

2.3. Henkilöstöasiat

Vuoden 2003 lopussa PRH:n henkilöstön määrä oli 473. Määrä oli laskenut kolme prosenttia edellisestä vuodesta. Henkilöstörakenne muodostui seuraavaksi: johtoon kuuluvaa henkilöstöä oli 8,3 % ja asiantuntijatehtävissä toimivia 40,2 %, ammattiosaamista vaativissa ja eritasoisissa toimeenpanevissa tehtävissä työskenteli yhteensä yli puolet henkilöstöstä eli 51,5 %.

Henkilöstöä oli eri yksiköissä henkilötötyvuosina laskien seuraavasti:

	2001	2002	2003
Hallinto (ent. Johtamisen tuki)	67,13	86,92	86,93
Markkinointi- ja liiketoimintayksikkö	3,99	3,76	3,69
Patentti- ja innovaatiolinja	120,45	124,76	127,29
Kirjasto- ja informaatiopalvelu	28,24	26,65	27,43
Tavaramerkki- ja mallilinja	56,46	56,45	54,66
Yritys- ja yhteisölinja	154,37	145,88	142,90
Yhdistysrekisteri	33,00	32,35	32,60
Yhteensä	463,64	476,76	475,50

Palkkoja ja palkkioita maksettiin vuonna 2003 yhteensä 14 814 264 €, kasvua edelliseen vuoteen verrattuna yksi prosentti. Henkilöstökulujen kasvuun vaikutti nykyisen tupo-kierroksen alkuerän ohella maksettujen tulospalkkioiden määrä, vaikkakin henkilöstön määrä laski hieman. Henkilöstösivukulujen osuus oli 3 672 042 € eli 24,79 % kaikista palkoista ja palkkioista.

Kokoaikaisten henkilöiden osuus oli 89,6 %. Määräaikaaisia, joilla ei ollut virastossa taustavirkaa, oli henkilöstöstä 11,8 %, mikä oli laskenut edellisistä vuosista. Henkilöstöstä oli naisia 67,4 % ja miehiä vastaavasti 32,6 %. Henkilöstön keski-ikä oli 45,8 vuotta (nousua edellisestä vuodesta 1 v.) ja 57,5 % henkilöstöstä oli 45-vuotiaita tai sitä vanhempia.

PRH:n koulutustasoindeksi 4,8 (2002: 4,8) on hyvää valtionhallinnon keskitasoa johtuen asiantuntijavirastolle tyypillisestä suuresta korkeakoulu- ja yliopistotason tutkinnon suorittaneiden määrästä, mikä oli 44,6 %. Ylemmän tutkintotason suorittaneita oli 38,2 % ja edelleen lisensiaatin tai tohtorin tutkinnon suorittaneita 1,7 %.

Vuoden 2003 sairauspoissaolojen määrä (9,9 päivää) on laskenut edellisestä vuodesta. Tapauskohtaisten poissaolopäivien pituus (3,7 päivää) on pysynyt edellisen vuoden tasolla. Tapaturmia ei ole juuri ollut ja lyhyiden 1 – 3 pv/poissaolojen määrä 78,0 % on laskenut edellisestä vuodesta kolme prosenttiyksikköä.

PRH:n intranetissä kolmatta kertaa toteutettu ja koko virastoa koskeva työtyytyväisyysbarometri antoi keskiarvona 3,33 mikä on jälleen noussut hieman (2002: 3,28) edellisiin vuosiin nähden. Henkilöstötilinpäätös valmistetaan ja raportoidaan erikseen.

Palkkausjärjestelmän uudistaminen jatkui Kolumbus-järjestelmään pohjautuen.

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT SEKÄ LIITETIEDOT

3.1. Tilinpäätöslaskelmat

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2003 – 31.12.2003		1.1.2002 - 31.12.2002	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	32 346 720,36		31 950 198,45	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	13 404,54		21 088,46	
Muut toiminnan tuotot	414 191,98	32 774 316,88	349 587,73	32 320 874,64
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	635 224,40		675 297,25	
Henkilöstökulut	18 617 392,53		18 361 154,93	
Vuokrat	3 932 406,69		3 840 378,72	
Palvelujen ostot	7 725 336,36		6 926 980,54	
Muut kulut	479 994,10		492 064,63	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-58 994,84		-79 458,63	
Poistot	3 356 340,40		3 389 050,72	
Sisäiset kulut	0,00	-34 687 699,64	1 807,61	-33 607 275,77
JÄÄMÄ I		-1 913 382,76		-1 286 401,13
RAHOITUSTUOT JA –KULUT				
Rahoitustuotot	109,35		134,09	
Rahoituskulut	-181,35	-72,00	-137,42	-3,33
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset kulut	-7 822,18	-7 822,18	-19 061,08	-19 061,08
JÄÄMÄ II		-1 921 276,94		-1 305 465,54
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	311 242,68		265 952,10	
Suoritetut arvonlisäverot	-2 285 075,21	-1 973 832,53	-2 419 991,87	-2 154 039,77
TILIKAUDEN KULUJÄÄMÄ		-3 895 109,47		-3 459 505,31

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS**TASE****VASTAAVAA****31.12.2003****31.12.2002****KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAiset Sijoitukset****AINEETTOMAT HYÖDYKKEET**

Tutkimus- ja kehittämismenot	4 059 731,23		5 155 553,10	
Aineettomat oikeudet	334 039,52		406 049,85	
Muut pitkävaikutteiset menot	140 514,27		331 023,37	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	353 557,94	4 887 842,96	1 110 308,86	7 002 935,18

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Koneet ja laitteet	1 529 423,19		1 637 253,99	
Kalusteet	361 106,65		470 453,33	
Muut aineelliset hyödykkeet	137 438,11	2 027 967,95	137 438,11	2 245 145,43

KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAiset Sijoitukset

Käyttöomaisuusarvopaperit		84,09		84,09
---------------------------	--	-------	--	-------

KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAiset Sijoitukset YHTEENSÄ

6 915 895,00	9 248 164,70
--------------	--------------

VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS**LYHYTAIKAiset SAAMiset**

Myyntisaamiset	545 454,97		349 915,96	
Siirtosaamiset	320 797,94		107 150,84	
Muut lyhytaikaiset saamiset	276 934,69		132 028,57	
Ennakkomaksut	0,00	1 143 187,60	1 056,39	590 151,76

RAHAT, PANKKISAAMiset JA MUUT RAHOITUSVARAT

Kassatilit	4 877,85		4 020,95	
Tiliviraston tulotilit	1,00	4 878,85	0,00	4 020,95

VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ

1 148 066,45	594 172,71
--------------	------------

VASTAAVAA YHTEENSÄ

8 063 961,45	9 842 337,41
--------------	--------------

TASE

VASTATTAVAA	31.12.2003		31.12.2002	
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	3 376 200,48		3 376 200,48	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	258 799,47		2 450 502,71	
Pääoman siirrot	1 920 294,47		1 267 802,07	
Tilikauden kulujäämä	-3 895 109,47	1 660 184,95	-3 459 505,31	3 634 999,95
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Saadut ennakot	267 431,48		102 559,41	
Ostovelat	1 611 312,40		1 582 168,62	
Tilivirastojen väliset tilitykset	398 388,31		473 756,31	
Edelleen tilitettävät erät	1 363 302,24		1 417 957,70	
Siirtovelat	2 761 384,70		2 630 236,52	
Muut lyhytaikaiset velat	1 957,37	6 403 776,50	658,90	6 207 337,46
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		6 403 776,50		6 207 337,46
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		8 063 961,45		9 842 337,41

TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA

Varainhoitovuosi 2003

	Tilinpäätös 2002	Talousarvio 2003	Tilinpäätös 2003	Vertailu talo- usarvio / tilin- päätös
TULOARVIOTILIT				
11.04.01 Arvonlisävero	265 952,10	311 242,68	311 242,68	0,00
12.39.04 Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	0,00	248,44	248,44	0,00
13.03.01 Osinkotulot	25,23	8,41	8,41	0,00
TULOARVIOTILIT YHTEENSÄ	265 977,33	311 499,53	311 499,53	0,00
MENOARVIOTILIT				
28.80.24 VEL-perusteinen ja varhais- kuntoutustoiminta	7 286,99			
28.81.23 Arvonlisäveromenot (A)	2 419 991,87			
32.10.19 Arvonlisäveromenot (A)	0,00	2 285 075,21	2 285 075,21	0,00
32.30.21 Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot	-133 165,34	1 177 000,00	-545 301,75	1 722 301,75
MENOARVIOTILIT YHTEENSÄ	2 294 113,52	3 462 075,21	1 739 773,46	1 722 301,75
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-2 028 136,19		-1 428 273,93	

3.2. Tilinpäätöksen liitteenä annettavat tiedot

Liite 1: Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tilivirastossa yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuus hyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet eivät ole muuttuneet varainhoitovuoden aikana.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Omaisuusryhmä	Poistomenetelmä	Poistoaika Vuotta	Vuotuinen poisto-%	Jäännös- Arvo-%
Aineettomat hyödykkeet				
Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	5 vuotta	20	
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta	20	
- muut aineettomat oikeudet (tavaramerkki)	Tasapoisto	10 vuotta	10	
Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	5 vuotta	20	
- muut pitkävaikutteiset menot (remontti)	tasapoisto	10 vuotta	10	
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	
Kalusteet	tasapoisto	5 vuotta	20	
- julkaisu- ja varastohyllyt	tasapoisto	10 vuotta	10	
Muut aineelliset hyödykkeet	tasapoisto	5 vuotta	20	

Liite 2: Henkilöstökulut ja luontoisedut sekä lomapalkkavelat

Henkilöstökulut ja luontoisedut	1.1.2003 – 31.12.2003
- palkat ja palkkiot ^{*)}	14 908 497,37
- luontoisedut	960,80
- eläkekulut	2 615 333,41
- muut henkilösivukulut	1 093 561,75
Yhteensä	18 618 353,33

^{*)} Palkat ja palkkiot sisältävät palkkiota 46 351,29 euroa ja tulospalkkioita 389 683,26 euroa.

Lomapalkkavelat	1.1.2003	31.12.2003	Muutos euroa
- lomapalkkavelka	2 113 182,93	2 207 416,89	94 233,96
- henkilösivukuluvelka	517 053,59	553 907,13	36 853,54
Lomapalkkavelat yhteensä	2 630 236,52	2 761 324,02	131 087,50

Liite 4: Arvonkorotukset

Patentti- ja rekisterihallituksessa ei ole tehty kansallis- ja käyttöomaisuuteen liittyviä arvonkorotuksia.

Liite 5: Myönnetyt varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleet lainat eriteltyinä

Patentti- ja rekisterihallitus ei ole myöntänyt lainoja.

Liite 6: Myönnetyt varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleet valtiontakaukset, valtiontakuu ja muut vastuusitoumukset eriteltyinä

Patentti- ja rekisterihallitus ei ole myöntänyt valtiontakauksia eikä valtiontakuita.

Muut vastuusitoumukset (euroa)

Leasingvastuut

Sitoumus	Tulevana tilikautena maksettavat	Myöhemmin maksettavat	Sitoumukset yhteensä
Leasingvastuut 31.12.2003			
- kopiokoneet	16 232	24 439	40 671
Leasingvastuut yhteensä	16 232	24 439	40 671

Leasingsopimukset ovat 2-5 vuoden leasingsopimuksia, joihin ei liity lunastusehtoja.

Ulkomaanrahan määräisiä vastuusitoumuksia ei ole myönnetty.

Liite 7: Peruste, jonka mukaista kurssia on käytetty muunnettaessa ulkomaanrahan määräiset velat, saamiset ja muut sitoumukset Suomen rahaksi

Ulkomaanrahan määräiset velka on muutettu euroiksi käyttämällä Euroopan keskuspankin noteeraamaa vuodenvaihteen valuuttakurssia.

Liite 8: Hallinnassa olevat eri yhtiöiden erilaiset osakkeet ja osuudet sekä muut osakkeisiin rinnastettavat arvopaperit

Arvopaperin nimi ja sarja	Omistus- Osuus- % ¹⁾	Myynti- oikeuk- sien alaraja, % ²⁾	Kpl	Markkina- arvo, yht. euroa ³⁾	Kirjanpito- arvo, yht., euroa	5090 Osingot, yht. euroa
1303 Muut osuudet						
- Luottokunnan osuustodistus			1		84,09	8,41
1303 Muut osuudet yhteensä					84,09	8,41
Arvopaperit yhteensä					84,09	8,41

- 1) Jos omistusosuus yhtiön kaikista osakkeista on vähintään 10 prosenttia, tässä ilmoitetaan omistusosuusprosentti.
- 2) Jos eduskunnalta on saatu suostumus osakkeiden myyntiin, tässä ilmoitetaan eduskunnan suostumuksen mukainen valtion omistusosuuden alaraja.
- 3) Markkina-arvo ilmoitetaan julkisesti noteerattujen osakkeiden osalta.

Liite 9: Hallinnassa oleva kansallisomaisuus, jota ei ole merkitty taseeseen

Viraston hallussa ei ole vuoden lopussa kansallisomaisuutta, jota ei ole merkitty taseeseen.

Liite 10: Selvitys kirjanpidon täydentämisestä tilinpäätöksessä talous arvioasetuksen 42 f §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla

Muiden kuin tuotannontekijän hankinnasta aiheutuneiden menojen ja suoritteiden myynnistä saatavien tulojen kirjaamisperusteet talousarviokirjanpidossa.

Patentti- ja rekisterihallituksella ei tässä esitettäviä tapahtumia.

Tuotannontekijän hankinnasta aiheutuneiden menojen ja suoritteiden myynnistä saatavien tulojen kirjaamisperusteet talousarviokirjanpidossa siltä osin kuin ne eroavat liikekirjanpidon kirjaamisperusteesta (suoriteperuste).

Talousarviokirjanpidon tili	Tulo/menolaji	Kirjausperuste takp:ssa
Menoarviotilit		
32.30.21 PRH (s2v)	Tulot/budjetin perustelu	Maksuperuste
32.30.21 PRH (s2v)	Loma-ajan palkka	Maksuperuste

Liite 11: Erittely seuraavaan varainhoitovuoteen siirretyistä määrärahoista

Siirretyt määrärahat	Alkusaldo 1.1.2003	Kertymä vuoden Aikana	Saldo 31.12.2003
4.02.28.80.24 VEL-perusteinen ja varhaiskuntoutustoiminta (s2v)	-3 478,34	3 478,34	0,00
4.02.32.30.21 PRH:n toimintamenot (s2v)	-1 177 000,00	1 177 000,00	0,00
4.03.32.30.21 PRH:n toimintamenot (s2v)	0,00	-1 177 000,00	-1 177 000,00
Siirretyt määrärahat yhteensä	-1 180 478,34	3 478,34	-1 177 000,00

Liite 12: Talousarviossa myönnettyt valtuudet sekä niiden käyttö ja käytöstä aiheutuvat menot

Patentti- ja rekisterihallituksella ei ole talousarviossa myönnetty valtuuksia.

Liite 13. Tilinpäätöksen täsmäytyslaskelma

1. Kulujäämä	-3 895 109,47
2. Kirjaukset, jotka ovat mukana tuotto-/kulujäämässä, mutta eivät talousarvion yli-/alijäämässä. (Debet+/Kredit-)	3 434 743,54
Liikekirjanpidon tuotot ja kulut, joita ei kirjata talousarviokirjanpitoon	3 431 265,20
Liikekirjanpidon tuotot, kulut ja tekniset kirjaukset, jotka on kirjattu talousarviokirjanpidon tililuokassa siirrettyjen määrärahojen tilille	3 478,34
3. Kirjaukset, jotka eivät ole mukana tuotto-/kulujäämässä, mutta ovat mukana talousarvion yli-/alijäämässä. (Debet-/Kredit+)	-967 908,00
Liikekirjanpidon tasetilikirjaukset, jotka on kirjattu talousarviotulona tai -menona	-967 908,00
4. Laskelma yhteensä	-1 428 273,93
5. Talousarvion alijäämä	-1 428 273,93
6. Ero	<u>0,00</u>

Liite 14: Oman pääoman muutokset

OMA PÄÄOMA (euroa)	2003	2002
Valtion pääoma 1.1.1998	3 376 200,48	3 376 200,48
Edellisten tilikausien pääoman muutos 1.1.	2 450 502,71	3 146 104,62
Tilinavaussiirto (Tilikauden kulujäämä)	-3 459 505,31	-3 755 266,33
Tilinavaussiirto (Pääoman siirrot)	1 267 802,07	3 059 664,42
Edellisten tilikausien pääoman muutos 31.12.	258 799,47	2 450 502,71
Pääoman siirrot 1.1.	1 267 802,07	3 059 664,42
Tilinavaussiirto	-1 267 802,07	-3 059 664,42
Siirrot valtion yleiseltä maksuliikemenotileiltä	38 170 293,85	36 668 022,02
Siirrot valtion yleiselle maksuliiketulotileille	-36 249 999,38	-35 400 219,95
Pääoman siirrot 31.12.	1 920 294,47	1 267 802,07
Tilikauden kulujäämä 1.1.	-3 459 505,31	-3 755 266,33
Tilinavaussiirto	3 459 505,31	3 755 266,33
Tilikauden kulujäämän siirto taseeseen	-3 895 109,47	-3 459 505,31
Tilikauden kulujäämä 31.12.	-3 895 109,47	-3 459 505,31
Valtion pääoma yhteensä 31.12.	1 660 184,95	3 634 999,95

Tilivirastolla ei ole aloittavan taseen hyväksymisen jälkeen tuloina tai menoina kirjattuja omaisuus- ja velkaeriä.

Liite 15: Tuotto- ja kululaskelmaan kirjattava talousarvion ulkopuolinen rahoitus

Tilivirastolla ei ole ollut tuotto- ja kululaskelmaan kirjattavaa talousarvion ulkopuolista rahoitusta.

Liite 16: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tilivirastolla ei ole taseeseen sisältyviä rahastoitua varoja.

Liite 17: Taseeseen sisältyvät tiliviraston hallinnoimat rahastoidut varat, säätiöt ja yhdistykset

Tilivirastolla ei ole taseeseen sisältyvättömiä tiliviraston hallinnoimat rahastoitua varoja, säätiöitä ja yhdistyksiä.

Liite 18: Arviomäärärahojen ylitykset ja niiden perustelut

Tilivirastolla ei ole arviomäärärahoihin liittyviä ylityksiä.

Allekirjoitukset:
Helsinki 26.2.2004

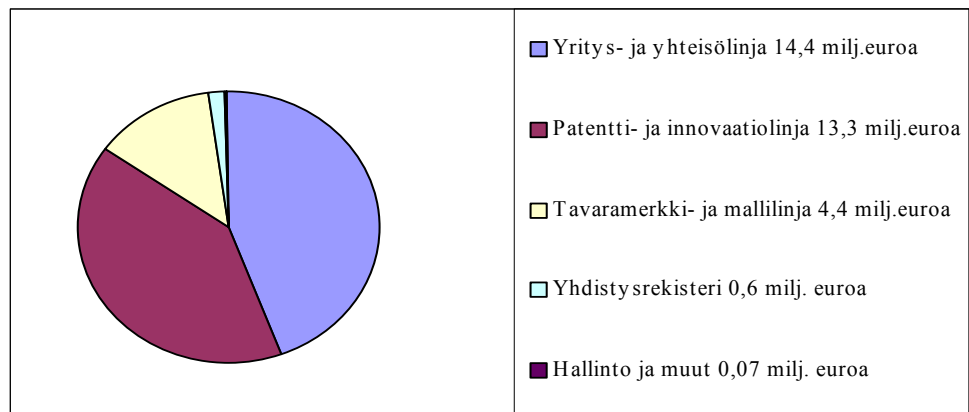
Talousjohtaja Raija Järviö

Kamreeri Kaija Närhi

3.3. Tilinpäätöksen laskelmien tarkastelua

Tuotto- ja kululaskelma 1.1. – 31.12.2003

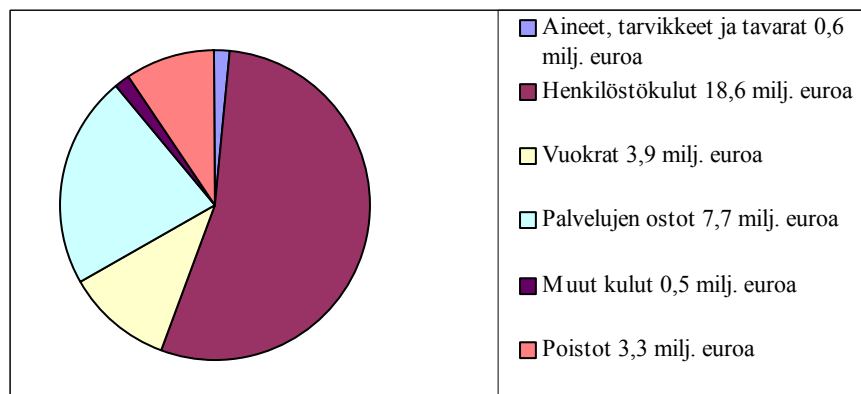
Tuotto- ja kululaskelmalla ilmenevät tuotot olivat yhteensä 32,8 miljoonaa euroa. Tuotot koostuivat varsinaisen toiminnan tuotoista 32,3 miljoonaa euroa, vähäisistä vuokrista ja käyttökorvauksista sekä muista toiminnan tuotoista 0,4 miljoonaa euroa. Tuotot nousivat edellisestä vuodesta 0,5 miljoonaa euroa eli 1,4 prosenttia.

Tuottojen jakautuminen linjoittain

Toiminnan kokonaiskulut tuotto- ja kululaskelmalla kasvoivat kolme prosenttia ja olivat toimintavuoden aikana yhteensä 34,7 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut olivat suurin kuluerä 18,6 miljoonaa euroa ja ne olivat 53,6 prosenttia kaikista kuluista. Omaan käyttöön tulevien IT-kehityshankkeiden osalta aktivoitiin henkilöstömenoja 0,1 miljoonaa euroa, joka näkyy tuotto- ja kululaskelmalla omana eränään. Ulkopuolisten palvelujen ostoihin käytettiin 7,7 miljoonaa euroa ja vuokriin 3,9 miljoonaa euroa.

Aktivoiduista käyttöomaisuusinvestoinneista kirjattiin vuoden aikana pois-toja yhteensä 3,4 miljoonaa euroa.

Kulurakenne 2003

Kokonaiskulut kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 1,1 miljoonaa euroa. Suurinta kasvu oli ulkopuolisten palveluiden osalta 0,8 miljoonaa euroa ja henkilöstökulujen osalta 0,3 miljoonaa euroa. Maksetut vuokrat kasvoivat edelliseen vuoteen nähden 0,1 miljoonaa euroa. Muut kulut ja poistot pienivät edellisestä vuodesta hieman samoin kuin aineet, tarvikkeet ja tavarat.

Jäämä I oli negatiivinen 1,9 miljoonaa euroa.

Tuotot ja kulut veroista ja pakollisista maksuista koostuivat perityistä ja suoritetuista arvonlisäveroista. Ne olivat nettona yhteensä 2,0 miljoonaa euroa.

Tilikauden kulujäämä oli negatiivinen 3,9 miljoonaa euroa.

Tase 31.12.2003

Taseen loppusumma 31.12.2003 oli 8,1 miljoonaa euroa.

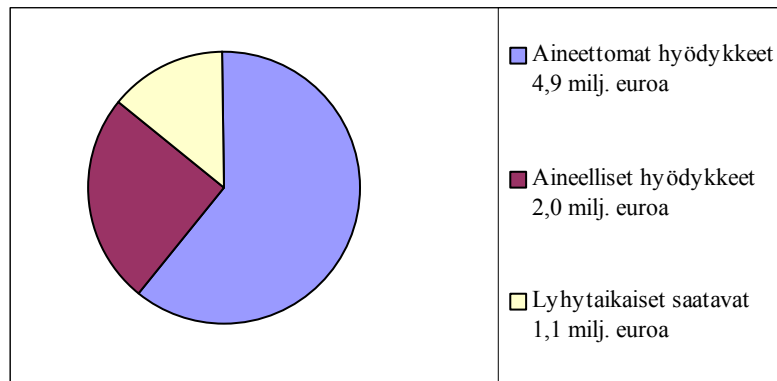
Tase muodostuu lähinnä Patentti- ja rekisterihallituksen rekistereiden aktivoituista kehittämiseristä ja rekistereihin liittyvistä it-laitteista.

Taseen vastaavaa puolella käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten jäännösarvo tilinpäätöksessä oli yhteensä 6,9 miljoonaa euroa. Käyttöomaisuus koostuu suurelta osin aineettomista hyödykkeistä 4,9 miljoonaa euroa, joihin on Patentti- ja rekisterihallituksessa aktivoitu omien it-järjestelmien kehittämiseen käytettyä ulkopuolista asiantuntijapalvelua ja oman henkilöstön työpanosta yhteensä 4,1 miljoonaa euroa. Muita aineettoman käyttöomaisuuden eriä olivat keskeneräiset kehittämishankkeet yhteensä 0,4 miljoonaa euroa, muut pitkävaikutteiset menot (remontit yms.) 0,1 miljoonaa euroa ja aineettomat oikeudet (it-ohjelmat) 0,3 miljoonaa euroa.

Aineellisiin hyödykkeisiin kuuluvat koneet ja laitteet 1,5 miljoonaa euroa, kalusteet 0,4 miljoonaa euroa sekä muut aineelliset hyödykkeet 0,1 miljoonaa euroa.

Käyttöomaisuusinvestointeja tehtiin vuoden aikana yhteensä 1,0 miljoonaa euroa.

Vaihto- ja rahoitusomaisuuteen kuuluvat lyhytaikaiset saamiset sekä kassavarat yhteensä 1,1 miljoonaa euroa.

PRH:n omaisuuserät 2003

Taseen vastattavaa puolelle kuuluu valtion oma pääoma, yhteensä Patentti- ja rekisterihallituksen osalta 1,7 miljoonaa euroa ja lyhytaikaiset velat, yhteensä 6,4 miljoonaa euroa. Patentti- ja rekisterihallitus kuuluu niihin harvoihin virastoihin, joiden oma pääoma on taseessa positiivinen.

Talousarvion toteutuman arviointia

Nettobudjetoidut määrärahat

32.30.21

Patentti- ja rekisterihallitus on nettobudjetoitu virasto. Vuoden 2003 varsinaisessa talousarviossa PRH:lle myönnettiin 1 177 000 euron määräraha. Edelliseltä vuodelta 2002 oli siirtynyt PRH:n määrärahaa 1 177 000 euroa. Vuonna 2003 oli siten käytettävissä yhteensä 2 354 000 euroa. Siirtynyt määräraha käytettiin kokonaan ja uuden määrärahan momentille tuloutettiin 545 302 euroa siirtokirjauksen jälkeen. Siirtyvä erä ja vuoden tulos vaikuttivat niin, että vuoden 2003 määrärahaa ei käytetty lainkaan, vaan se siirrettiin kokonaisuudessaan vuodelle 2004.

Talousarviotili	Määräraha tai tuloarvio		Käytettävissä	Käytetty, kertynyt tai peruutettu	Siirretty seuraavalle vuodelle	Vertailu talousarvioon
	Varainhoito-vuodelta	Edellisiltä vuosilta				
32.30.21 Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot						
<i>Bruttomenot</i>	33 396 000			32 229 237		
<i>- Bruttotulot</i>	- 32 219 000			- 32 774 539		
<i>Nettomenot</i>	1 177 000	1 177 000	2 354 000	- 545 302	1 177 000	1 722 302

Taulukko. Nettobudjetoidut talousarviotulot ja -menot

Bruttobudjetoidut määrärahat

Bruttobudjetoiduista tuloarviotileistä oli käytössä arvonlisäverojen tulotili 11.04.01. Vuoden aikana tilille kirjattiin myynnin yhteydessä perittyjä arvonlisäveroja yht. 311 242,68 euroa.

Momentille osinkotulot (13.03.01) kirjattiin tuloksi Luottokunnan osuuskorko 8,41 euroa. Tämä summa kohdistettiin kustannusseurannassa ao. tulosyksiköille.

VEL-perusteista ja varhaiskuntoutustoimintaa (momentti 28.80.24) varten vuonna 2002 Valtiokonttorilta saadut rahat käytettiin lähes loppuun (vuodelta 2002 siirtyi 3 478,34 euroa) ja käyttämätön osuus 248,44 tuloutettiin tilille 12.39.04 Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset.

Arvonlisäveromenot tilille 28.81.23 kirjattiin ostojen arvonlisäveroja yhteensä 2 285 075,21 euroa.

Talousarviotili	Määräraha tai tuloarvio		Käytettävissä	Käytetty, kertynyt tai peruutettu	Siirretty seuraavalle vuodelle	Vertailu talousarvioon
	Varainhoito-vuodelta	Edellisiltä vuosilta				
11.04.01 Arvonlisäverotulot				311 242,68		
13.03.01 Osinkotulot				8,41		
28.80.24 VEL-perusteinen ja varhaiskuntoutustoiminta (s2v)		3 478,34	3 478,34	3 478,34		
28.81.23 Arvonlisäveromenot(a)				2 285 075,21		

Taulukko. Bruttobudjetoidut talousarviotulot ja –menot

4. SISÄINEN VALVONTA

Voimassa olleen taloussäännön ja sisäisen tarkastuksen ohjesäännön mukaan kunkin tulosityksikön päällikön tulee ottaa huomioon yksikkönsä toiminnan järjestelyssä sisäisen valvonnan näkökohdat ja huolehtia myös vastualueensa valvonnan kannalta tarpeellisten tarkastusten suorittamisesta. Sisäistä valvontaa on toteutettu taloussäännön, talousarvioasetuksen ja sisäisen tarkastuksen ohjesäännön edellyttämällä tavalla.

Viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden varmistaminen

Taloushallinto toteutti sisäistä valvontaa asiakirjojen, tositteiden ja maksuliikenteen sekä muiden kirjanpidon vientitapahtumien käsittelyn yhteydessä

- valvomalla maksujen ja menojen oikeellisuutta
- tarkastamalla asiakirjojen oikeellisuus ja alkuperäisyys
- toteamalla numero- ja asiatarkastuksen oikeellisuus ja hyväksyntä
- tarkastamalla matkalaskujen korvauskäytännön yhtenäisyyden ja matkustussäännön mukaisuuden
- perimällä tulot ja ryhtymällä tarvittaessa perintätoimenpiteisiin ja
- valvomalla kassatilitysten oikeellisuutta ja maksukorttien lunastamista

Yksiköt osaltaan valvovat, että asiakkailta perityt maksut vastaavat annettuja maksuasetuksia ja hinnastoja.

Johtokunta hyväksyy edustusmenomäärärahat talousarviokäsittelyn yhteydessä ja johtokunnan puheenjohtaja hyväksyy toteutuneet edustusmenot neljännesvuosittain. Johtokunnan puheenjohtaja hyväksyy myös pääjohtajan ulkomaan matkat ja matkakustannukset puolivuositteittain jälkikäteen.

Viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen varmistaminen

Osana sisäistä valvontaa ylijohtajan tehtävään määräämänä on taloushallinnon apulaiskamreeri tarkastanut Patentti- ja rekisterihallituksen kassat vuoden aikana taloussäännön mukaisesti.

Yleishallinnossa ylläpidetään irtaimistorekisteriä. Vuoden 2003 lopulla toteutettiin kussakin tulosityksikössä vuosittainen yksikön käytössä olevan irtaimen omaisuuden tarkastus.

Viraston johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta

Vuonna 2003 sisäistä valvontaa on tehostettu jatkamalla edellisinä vuosina aloitettua toiminnan ja sen laadun kehittämistä.

Patentti- ja rekisterihallituksessa tehtiin EFQM-itsearviointi keväällä 2003 tavoitteena jatkuva toiminnan parantaminen ja laadun kehittäminen. Henkilöstöresursseja seurattiin henkilöstötilinpäätöksen avulla. Uuteen palkkausjärjestelmään siirtymiseen valmistauduttiin kouluttamalla henkilöstöä. Ta-

louden seuranta toteutettiin taloudenseurantajärjestelmän avulla. Toimintaprosessien kehittämistä jatkettiin. Yritys- ja yhteisölinjalla valmistauduttiin prosessiorganisaatioon siirtymiseen. Patentti- ja rekisterihallituksen asiakaspalvelussa toteutettiin toiminnonuudistamishanke, jossa on otettu huomioon mm. Yritys- ja yhteisölinjan siirtyminen prosessiorganisaatioon.

Johtokunta osallistuu vuosittain viraston ja kauppa- ja teollisuusministeriön väliseen tulossopimusneuvotteluun ja hyväksyy omalta osaltaan virastoa koskevan tulossopimuksen. Johtokunnan kokouksissa seurataan toteutuneita tulostavoitteita ja talouden kehitystä. Tulostavoitteiden toteutumisesta raportoidaan johtokunnalle neljännesvuosittain.

Koko virastoa koskeva tulossopimus jaetaan eri yksiköitä ja linjoja koskevaksi sisäiseksi tulossopimukseksi. Johtoryhmä on pääjohtajan johdolla käynyt läpi tulosbudjetin toteutumista eli viraston tulostavoitteita, asiakaspalvelun joutuisuutta, työn tuottavuutta ja taloudellisuutta kuvaavia tunnuslukuja pitkin toimintavuotta.

Sisäinen tarkastus

Sisäistä tarkastusta toteutettiin sisäisen tarkastuksen voimassa olevan ohjesäännön ja pääjohtajan ja johtokunnan hyväksymän vuosille 2000-2002 laaditun tarkastussuunnitelman mukaisesti. Sisäisen tarkastuksen toimintaa koskevat keskeiset asiat raportoitiin pääjohtajalle ja vastuuhenkilöille sisäisen tarkastuksen vuosiraportissa.

Viraston sisäinen tarkastaja vaihtui vuonna 2003. Uusi sisäinen tarkastaja nimitettiin 20.11.2003 edellisen sisäinen tarkastaja siirryttyä toisen työntekijän palvelukseen.

Vuosille 2000-2002 tehty sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelma saatiin toteutettua alkuvuodesta, jolloin valmistuivat seuraavat sisäisen tarkastuksen tarkastuskertomukset:

- kansainväliset ja lakiasiat
- viestintä ja yhteiskunta-asiat

Sisäistä tarkastusta toteutettiin käymällä keskusteluja Patentti- ja rekisterihallituksen linjojen ja yksiköiden vastuuhenkilöiden kanssa. Keskusteluissa käytiin läpi vuosina 2000-2003 tehtyjen sisäisten tarkastuskertomusten toimenpide-ehdotusten toteutus, toteutuksen tilanne ja aikataulu. Keskustelujen yhteydessä tehtiin myös sisäisen tarkastuksen itsearviointi haastattelun avulla. Keskusteluissa kysyttiin myös ehdotuksia uusiksi tarkastuskohteiksi. Käydyt keskustelut raportoidaan pääjohtajalle ja keskusteluissa saatu aiheisto hyödynnetään vuodelle 2004 tehtävää toimintas suunnitelmaa ja tarkastussuunnitelmaa varten. Sisäinen tarkastaja osallistui ammatilliseen koulutukseen ja perehtyi Patentti- ja rekisterihallituksen toimintaan sen asiantuntijoiden avulla.

Suoritettujen toimenpiteiden perusteella voidaan todeta sisäisen valvonnan olleen asianmukaista ja riittävää.

5. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Patentti- ja rekisterihallituksessa

19. päivänä maaliskuuta 2004

Paavo Uronen, puheenjohtaja

Martti Enäjärvi

Eva Grew

Antti Maijala

Risto Paaermaa

Eija Peltonen

Tytti Peltonen